

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra ruských a východoevropských studií

Bakalářská práce

2019

MgA. Michaela Mildorfová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra ruských a východoevropských studií

**Analýza mediálního obrazu výstavby pohraniční bariéry
na maďarsko-srbské hranici**

Bakalářská práce

Autor práce: MgA. Michaela Mildorfová

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: PhDr. Petr Šafařík

Rok obhajoby: 2019

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 3. 1. 2019

Michaela Mildorfová

Bibliografický záznam

MILDORFOVÁ, Michaela. *Analýza mediálního obrazu výstavby pohraniční bariéry na maďarsko-srbské hranici*. Praha, 2019. 48 s. Bakalářská práce práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra ruských a východoevropských studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Šafařík

Rozsah práce: 104 872 znaků s mezerami bez anotace a příloh

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou mediálního obrazu výstavby pohraniční bariéry na maďarsko-srbské hranici. Text se částečně věnuje kontextu a politickému rozměru události, hlavní částí je rozbor mediální reflexe události v období červen – září 2015 ve třech českých denících, Mladé frontě DNES, deníku Právo a Hospodářských novinách, volba titulů má za cíl pokrýt různorodost zpravodajské scény. Výzkumná otázka je koncipována jako komparace oficiální reprezentace výstavby maďarskou stranou a reflexe události v českých zpravodajských denících – zda mediální obraz odpovídal oficiálnímu způsobu komunikace, popř. jaké jiné způsoby reprezentace převládaly. Pro vypracování byla zvolena kvalitativní metoda kritické diskurzivní analýzy dle přístupu T. Van Dijka, která umožnila definovat základní aktéry události a způsob jejich reprezentaci, na základě toho jsou definována nejtypičtější schémata komunikace, reflektující pozici Maďarska, mezinárodní reakce, podporovatele a odpůrce rozhodnutí a v neposlední řadě reprezentaci imigrace a uprchlíků v rámci tématu. Práce reflektuje mediální diskurz, který se týká problematiky bezpečnosti a ochrany státu a současně způsob reprezentace imigrantů v rámci specifické výseče v širokém spektru témat migrační krize.

Annotation

This thesis is focused on analysis of the media representation of the Hungarian-Serbian border barrier. Text is partially following the context and political meaning, but main focus lays in analysing the media image of event in between June and September 2015 in three czech journals, Mladá fronta DNES, Právo and Hospodářské noviny. Selection of titles is aiming to cover diversity of approaches to the news in czech news scene. Research question is drafted as a comparison of the official representation of the decision to develop the barrier by Hungarian political representation and its reflection in czech journals – whether the media representation correlated with official way of communication, or eventually which views prevailed. Critical discourse analysis according to Teun van Dijk was selected as a methodology for the analysis. It helped to define basic participants of the event and ways of their representation, based on that are defined the most typical schemes of communication, reflecting position of Hungary, international reactions, supporters and opponents, and the representation of immigration and migrants within this particular topic.

Thesis is therefore reflecting media discourse of contemporary security approaches, and of immigration in this specific state-protection focused frame.

Klíčová slova

mediální reprezentace, migrační krize, maďarsko-srbské hranice, analýza mediálních rámců, Schengenský systém

Keywords

media representation, migration crisis, Hungarian-Serbian border, analysis of media frames, Schengen system

Title

Analysis of the media representation of the Hungarian border barrier construction

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu PhDr. Petru Šafaříkovi za vedení práce, podnětné konzultace a rady. Také chci poděkovat své rodině za podporu při studiu.

Obsah

Úvod	1
1. Popis práce.....	1
1.1 Vymezení tématu	1
1.2 Struktura.....	3
1.3 Cíl práce, výzkumné otázky	3
2. Teoreticko-metodologická východiska, charakteristiky zdrojů	4
2.1 Analyzované zdroje a jejich typologie.....	4
2.2 Charakteristiky analyzovaných deníků	5
2.2.1 Mladá fronta DNES	5
2.2.2 Právo.....	6
2.2.3 Hospodářské noviny	6
2.2.4 Charakter deníků	7
2.3 Metodologická východiska analýzy	7
2.3.1 Analýza diskurzu	8
2.3.2 Agenda setting.....	11
3. Migrace a bezpečnostní opatření - kontext	11
3.1 Vývoj události	11
3.2 Bezpečnostní rozměr.....	12
4. Analytická část.....	15
4.1. Mediální obraz události výstavby maďarsko-srbské pohraniční bariéry	15
4.1.1 Mladá fronta Dnes	15
4.1.2 Právo.....	23
4.1.3 Hospodářské noviny	30
4.2. Interpretace zjištěných informací	33
Závěr	38
Summary.....	40
Seznam použité literatury.....	41
Seznam internetových zdrojů.....	43
Seznam analyzovaných zdrojů	46

Úvod

Migrace je jedním z jevů, jež jsou v současnosti předmětem zvýšeného zájmu veřejnosti, politických činitelů i médií. V souvislosti s mezinárodním děním a konflikty na Blízkém východě a v severní Africe došlo k nárůstu počtu žadatelů o udělení mezinárodní ochrany či azylu v rámci zemí Evropské unie. V roce 2015 dosáhl statistický počet žádostí vůbec nevyšší míry v letech 2006 až 2017.¹

Uprchlická krize se na území České republiky v konkrétních číslech promítla omezeně.² Počet žádostí o udělení mezinárodní ochrany sice od roku 2013 narostl ze 707 na 1525 v roce 2015, avšak opět mírně poklesl v následujícím roce, na 1478. V celoevropské perspektivě je toto číslo zanedbatelné, v roce 2015, kdy migrační krize dle statistik kulminovala, dosáhl počet žádostí v rámci EU přibližně 1 322 800.³ Je tedy patrné, že Česká republika nepatřila k destinacím, jež by migrační krize výrazně zasáhla. Počet žádostí se zhruba zdvojnásobil, přesto se však pohyboval v řádu stovek. Lze tedy říct, že v České republice víceméně chybí přímé zkušenosti s migrační krizí. Velkou měrou tento jev prožíváme prostřednictvím médií, přičemž některé z nich události komunikují zejména v dramatické, zpravodajsky atraktivní podobě. Způsob prezentace formuje společenskou diskusi a nazírání tématu, vyvolává emoce a požadavky na opatření, ovlivňuje volby a definování programů, kterými mohou politické strany oslovit voliče.

1. Popis práce

1.1 Vymezení tématu

Jedním z výrazných témat migrační krize se stala bezpečnostní opatření, která mají za cíl eliminovat negativní důsledky obtížně kontrolovatelného pohybu žadatelů o udělení mezinárodní ochrany. V rámci bakalářské práce se chci zabývat mediální reprezentací události, která se váže k problematice bezpečnosti a migrace, konkrétně mediálnímu obrazu výstavby pohraniční bariéry v Maďarsku v období od června 2015 do září 2015. Výstavba pohraniční bariéry má nadnárodní význam, ovlivňuje pohyb osob v rámci Schengenu, zasahuje okolní státy, reprezentuje postoj k problematice migrace, ale také obecně k bezpečnostní politice Evropské unie. Původním záměrem pohraničních kontrol a bariér byla ochrana státu jako individuální jednotky

¹ Asylum statistics. Eurostat [online]. [cit. 2018-12-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics

² *Souhrnná zpráva o mezinárodní ochraně za rok 2016* [online]. 2016 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/souhrnna-zprava-o-mezinarodni-ochrane-za-rok-2016.aspx>

³ Asylum statistics. Eurostat [online]. [cit. 2018-12-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics

s ohraničeným územím, jež soupeří s ostatními státy o teritorium, zdroje a politický primát.⁴ V rámci novodobých dějin Evropy a změn konstelací mezinárodních vztahů padla řada bariér, pomyslných i reálných. S ohledem na dlouhodobý proces integrace a rušení pohraničních kontrol vnitřních hranic členských států Evropské unie je přenesena velká míra zodpovědnosti za zabezpečení území na okrajové státy schengenského prostoru. Maďarské rozhodnutí o zabezpečení pohraničí vyvolalo diskuse o způsobech regulace a kontroly příchodu migrantů. Součástí práce bude zmapování kontextu rozhodnutí. K tomu využijí primární zdroje, které se týkají bezpečnostních opatření a legislativy na státní úrovni i v právním rámci Evropské unie.

Na základě analýzy zpravodajství tří tištěných deníků, Mladé fronty DNES, deníku Právo a Hospodářských novin zmapují vývoj mediální reprezentace od počáteční reakce po průběh výstavby, dokončení a ozvuky v mezinárodním kontextu, které byly těmito médii v rámci zpravodajství ve vymezeném období zprostředkovány.

Pro vypracování teoretického rámce a stanovení analýzy využijí sekundární literaturu, která se obecně zabývá mediální teorií a metodologií analýz, zejména pak rozsáhlou učebnicí *Úvod do teorie masové komunikace* Denise McQuaila,⁵ jež přináší komplexní vhled do historie masových médií a problematiky vývoje vědeckých přístupů k nim. Přináší široký záběr sociologických přístupů a charakteristik analytických metod. Dále využijí příručku *Výzkum médií* Renáty Sedlákové,⁶ která poskytuje podrobnější vhled do metodologie analýz a praktické pasáže s obšírným vysvětlením struktury analytického výzkumu. Pro konkrétní zvolenou metodu využijí publikaci autorky Soni Schneiderové, *Analýza diskurzu a mediální text*,⁷ jež se soustředí zejména na metodu Normana Fairclougha a jeho zástupce. Představuje i přesahy do české analýzy diskurzu, dále přináší podnětné podrobnější informace o aplikovatelnosti metody a dílčí postupy, které mohou inspirovat v rámci analytické práce. Pro co nejhodnější uchopení klíčových bodů zvolené metodologie se budu inspirovat v publikaci *Discourse & Power* Teuna A. van Dijka,⁸ v níž autor přednáší o svém pohledu na konstrukci diskurzu v rámci společnosti, metodách udržování společenské nerovnosti a diskriminujících přístupů, zaznamenává nástroje manipulace v mediálních obsazích a metody jejich rozkrývání prostřednictvím kritické analýzy diskurzu na praktických příkladech válečné rétoriky a latentních formách rasismu ve veřejné komunikaci. Pro reflexi teorie

⁴ ANDREAS, Peter. Redrawing the Line: Borders and Security in the Twenty-First Century. *International Security* [online]. 2003, 28 (No. 2), s. 78-79 [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/4137469>

⁵ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. 639 s. ISBN 978-80-7367-574-5.

⁶ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. 539 s., [4] s. obr. příl. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

⁷ SCHNEIDEROVÁ, Soňa. *Analýza diskurzu a mediální text*. První vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. 164 stran. ISBN 978-80-246-2884-4.

⁸ DIJK, Teun Adrianus van. *Principles of Critical Discourse Analysis*. *Discourse & Society*, 4(2), 1993, s. 249–283. <https://doi.org/10.1177/0957926593004002006>

pohraničních bariér využiji výzkumné články vědeckých pracovníků, příkladem *A Hermeneutical Approach to European Bordering* Bastiana Vollmera,⁹ jež mapuje současný politický i socio-psychologický rozměr a pochopení bariér jako ztělesnění státocentrického postoje, dělení kultur a společností, symbolu ochrany identity.

1.2 Struktura

Práce bude strukturována do třech částí, v první se budu věnovat formulaci výzkumných otázek, zdrojům a jejich charakteristikám, stanovím metodologický postup pro analýzu. V další fázi se soustředím na krátký kontext výstavby pohraniční bariéry v Maďarsku, její význam. Poté bude následovat samotná analýza zvolených deníků a vyhodnocení výsledků.

1.3 Cíl práce, výzkumné otázky

V souvislosti s migrační krizí jsou přijímána opatření, vyvolávající různorodé postoje. Komunikace výstavby a její mediální obraz mohly potenciálně ovlivnit nazírání bezpečnostní agendy a také pohled na instituce, jež bezpečnost zajišťují. Cílem této práce je tedy analyzovat jakým způsobem hovořily zvolené zpravodajské deníky o popisované události výstavby bariéry na hranicích Maďarska a Srbska, komparace obsahů deníků a způsobů reprezentace události.

Výstavba bariéry byla provázena smíšenými reakcemi, proto bych ráda analyzovala, v jaké míře byly tyto odlišné perspektivy reflektovány, zda byl kladen větší důraz na komunikování pozitivního či negativního pohledu a případně kterými ze zvolených médií.

Maďarsko jako hlavní aktér této události bylo reprezentováno rozličnými způsoby, z mého pohledu při běžném čtení zpráv byla patrná kontroverzní povaha opatření. Moje výzkumná otázka zní, zda bylo Maďarsko reprezentováno v médiích jako pozitivní aktér, který chrání bezpečnost svého státu potažmo schengenského prostoru a zda je tedy mediální reprezentace v souladu s tvrzeními politické reprezentace Maďarska, či zda došlo ke kritickému hodnocení a negativní reprezentaci.

S ohledem na pozitivní postoj české politické reprezentace se budu zajímat i o to, zda se tento kladný přístup promítl do způsobu referování o zprávách, či zda k němu bylo odkazováno, případně jak často.

Cílem práce je reflektovat, jaké postoje k události se v mediálním prostoru objevily a jejich vyznění. Využiji pro to metodu kritické diskurzivní analýzy Teuna van Dijka, kterou více přibližuji v kapitole, která se věnuje metodologické části. Zvolená metoda definuje aktéry a jejich negativní či pozitivní interpretace v rámci tzv. ideologického čtverce, pokusím se tedy v práci vytyčit hlavní figury a jejich charakter, jak je reprezentován v jednotlivých mediálních obsazích. Tento postup by

⁹ VOLLMER, Bastian a. A Hermeneutical Approach to European Bordering. *JOURNAL OF CONTEMPORARY EUROPEAN STUDIES*[online]. 2017, 25(1), 1-15 [cit. 2018-12-27]. DOI: 10.1080/14782804.2016.1148591. ISSN 14782804.

měl pomoci k bližšímu chápání rétoriky, která podporuje či kritizuje charakter maďarského bezpečnostního opatření a určit schéma postojů rozličných mezinárodních aktérů. Média hrají roli v budování obrazu státu, interpretaci významů politických rozhodnutí, vytvářejí obraz o současných bezpečnostních mechanismech a bázi pro utváření veřejného mínění o aspektech migrace. Tento význam mediální reprezentace události byl motivací pro volbu předmětu bakalářské práce.

2. Teoreticko-metodologická východiska, charakteristiky zdrojů

2.1 Analyzované zdroje a jejich typologie

Primární literaturu tvoří zvolené analyzované zpravodajské deníky – Mladá fronta DNES, Hospodářské noviny, Deník Právo, konkrétně názorové rubriky a zpravodajství. Tento druh obsahu by měl být relevantním vzorkem, na kterém lze posoudit, jaký prostor byl věnován určitým způsobům reprezentace události a jaká optika nahlížení události byla dominantní pro které médium. Analyzované články byly vybrány z databáze Newton MediaSearch na základě klíčových slov, slovní spojení obsahovala výrazy Maďarsko, bariéra, hranice, plot, zeď. Z celkového počtu článků jsem následně vyřadila texty, jež nebyly tematicky relevantní navzdory klíčovému slovu. Stanovené období pro výzkum odpovídalo úseku mezi oznámením o výstavbě plotu maďarskou politickou reprezentací v červnu 2015 a dokončením bariéry v září téhož roku. V průběhu čtyř měsíců se ukázal vývoj mediálního obrazu ve všech fázích, od prezentace záměru po peripetie v průběhu výstavby a následné hodnocení výsledků.

Tištěné deníky jsou tradiční zdroj informací dostupný lidem různých věkových skupin i bez přístupu k internetu. Bariérou je však fakt, že jsou většinou zpoplatněny. V současnosti většina mediálních domů vlastní kromě tištěných deníků také online zpravodajské servery, tištěná a online publicistika je tak propojena. Z vyjádření zástupců některých médií vyplývá, že webové portály především obsahují zprávy ve své stručnější, informativnější podobě, tištěný formát je bohatší o více analytický přístup, investigativní články (pokud se k tématu vztahují), a unikátní obsah, který médium samo připravilo díky vlastní redakci.¹⁰ Z těchto informací vyplynula větší zajímavost tištěných zdrojů zejména pro diskurzivní analýzu, jež by měla kvalitativně zhodnotit charakter prezentace události.

¹⁰ ČUŘÍK, Jaroslav a kol. *Nové trendy v médiích. I, Online a tištěná média*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 125. ISBN 978-80-210-5825-5.

2.2 Charakteristiky analyzovaných deníků

2.2.1 Mladá fronta DNES

Deník Mladá fronta DNES s nákladem 185 000¹¹ výtisků ve zkoumaném období patřil k největším produktům mediální skupiny Mafra a zároveň byl v té době nejčtenějším celostátním zpravodajským deníkem. Svě čtenáře profiluje MF DNES takto: spíše lidé s vyšším vzděláním, nejpočetnější skupina má střední vzdělání s maturitou, muži a ženy téměř stejným dílem, z ekonomického pohledu střední a vyšší třída.¹²

Vzhledem ke zmiňované pozici nejčtenějšího deníku lze předpokládat, že obsah konvenuje s širokou čtenářskou obcí ve výběru témat i způsobu zpravodajství. V posledních letech se ozývají kritické hlasy, jež zpochybňují kvalitu zpravodajství s ohledem na vlastnické struktury, v nichž deník figuruje. Mediální skupinu ve zkoumaném období přímo vlastnil Andrej Babiš, zakladatel vítězné parlamentní strany, Hnutí ANO, v současnosti premiér České republiky. Skupina MAFRA je členem holdingu Agrofert,¹³ který byl v roce 2017 přesunut do svěřenského fondu.¹⁴ Šéfredaktor deníku Jaroslav Plesl obavy z ohrožení nezávislosti média vyvracel jako neopodstatněné.¹⁵ Propojení s premiérem a předsedou strany ANO, Andrejem Babišem, je však reprezentováno v řadě dalších mediálních kanálů jako kontroverzní, s ohledem na možné ovlivňování informací. Kvalita média je tak z pohledu různých názorových skupin spekulativní, příkladem jsou články serverů echo24 či Aktuálně.cz,¹⁶ které referují o negativním veřejném mínění¹⁷ a údajném ovlivňování mediálního obsahu¹⁸ skupiny MAFRA.

¹¹ Periodický tisk. *Kancelář ověřování nákladu tisku* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk-1/?filterYear=2015&filterMonth=10-Verified>

¹² Čtenáři deníku MF DNES. *Mediální skupina Mafra* [online]. 2017 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: https://1gr.cz/data/soubory/mafra_all/A171113_TVE_002_MFD1723.PDF

¹³ O společnosti. *Mediální skupina MAFRA* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/o-spolecnosti.aspx>

¹⁴ Babiš dal akcie svých firem do svěřenských fondů. Počítá se zpětným převodem. *Aktuálně.cz* [online]. 2017 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/zacal-prevod-babisovych-firem-na-sverensky-fond-dokumenty-po/r~b4c13298ea0511e6b2310025900fea04/?redirected=1545922295>

¹⁵ Jaroslav Plesl: MF Dnes je nejsvobodnější médium v Česku. Volá mi Babiš i další politici. *Český rozhlas Plus* [online]. 2017 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/jaroslav-plesl-mf-dnes-je-nejsvobodnejsi-medium-v-cesku-vola-mi-babis-i-dalsi-6517157>

¹⁶ „Máme na Chovance slušně nabito.“ Tajně pořízená nahrávka naznačuje, že Babiš ovlivňuje svá média. *Aktuálně.cz* [online]. 2017 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/mame-na-chovance-nabito-slusne-tajne-porizena-nahravka-nazna/r~3b8cb2f6302511e7b7fa0025900fea04/>

¹⁷ Babiš rozděluje společnost, míní v průzkumu 70 % Čechů. Dle většiny ovlivňuje média a má střet zájmů. *Echo24.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SgRK8/babis-rozdeluje-spolecnost-mini-v-pruzkumu-70--cechu-dle-vetsiny-ovlivnuje-media-a-ma-stret-zajmu>

¹⁸ Není to vřed jménem Přibíl, je to nádor jménem Mafra. *Echo24.cz* [online]. 2017 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/i4TuG/neni-to-vred-jmenem-pribil-je-to-nador-jmenem-mafra>

2.2.2 Právo

Deník Právo byl ve zkoumaném období druhý nejčtenější celostátní deník nebulvárního charakteru.¹⁹ Největší zastoupení v rámci čtenářské obce je uváděno ve věkové skupině 45 – 65 let. Vlastní jej vydavatelství Borgis, jehož majitel Porybný je zároveň šéfredaktorem deníku.²⁰ Deník Právo také neproklamuje svoji politickou orientaci. V raných porevolučních letech formálně Právo opustilo rank politicky angažovaných listů a v současnosti samo sebe charakterizuje jako seriózní zpravodajský deník, jehož široký obsah zaujme celou domácnost.²¹

2.2.3 Hospodářské noviny

Hospodářské noviny vychází pod vydavatelstvím Economia, a. s. v přibližném nákladu 36 000 výtisků, což je ve zkoumaném období řadilo v otázce čtenosti mezi zvolenými analyzovanými deníky a také v celkovém žebříčku celostátních zpravodajských deníků na poslední místo.²²

Mediální dům se profiluje jako přední vydavatel tisku, orientovaného na ekonomické otázky, jehož produkty uspokojují i vysoce odborné pracovníky v oblasti obchodu a managementu. Společnost svoji čtenářskou obec charakterizuje jako elitní představitele v rozhodovacích funkcích, kteří významně ovlivňují veřejné mínění.²³ Vydavatelství charakterizuje Hospodářské noviny jako nejvíce ekonomicky orientovaný deník dostupný na trhu, s důrazem na svět byznysu a finančních trhů.²⁴ Zahraniční zpravodajství je v HN limitováno, více se soustřeďuje na komentáře, názorovou publicistiku. Tento charakter vyplývá z nedostatku prostředků na udržování dostatečně velkého zpravodajského týmu, jež by mohl zajišťovat unikátní obsah přímo z terénu. To je však obecný jev, který přináší homogenizaci zpravodajství.²⁵

¹⁹ Periodický tisk. *Kancelář ověřování nákladu tisku* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk-1/?filterYear=2015&filterMonth=10-Verified>

²⁰ Tiráž a kontakt. *Právo* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://www.pravo.cz/#tiraz>

²¹ O novinách Právo. *Magaziny.cz* [online]. [cit. 2019-01-01]. Dostupné z: <https://pravo.magaziny.cz/#celypopis>

²² Periodický tisk. *Kancelář ověřování nákladu tisku* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk-1/?filterYear=2015&filterMonth=10-Verified>

²³ O společnosti. *Economia.ihned.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/o-spolecnosti/>

²⁴ Hospodářské noviny. *Economia.ihned.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/produkty-a-sluzby/hospodarske-noviny/>

²⁵ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 270. ISBN 978-80-7367-574-5.

2.2.4 Charakter deníků

Tři vybrané české analyzované deníky zastupují odlišné mediální domy, mající různorodý charakter. To, co je dělá zajímavými pro čtenáře a vytváří důvod ke koupi konkrétního titulu je samotný obsah. Selektivita ve výběru témat koresponduje s mnoha faktory, zpravodajskými hodnotami, sleduje čtenářskou atraktivitu. Tato služba je komerční a má za cíl být ziskovou, což je také je reflektováno v rámci teorií médií jako jeden z klíčových aspektů.²⁶

Média sama sebe explicitně neoznačují za pravicová či levicová. Jedním z faktorů, které pomáhají identifikovat různorodé pozice médií, jsou průzkumy politické orientace čtenářské základny. O tomto se zmínili také Jan Jiráček a Tomáš Trampota v úvodní kapitole publikace „Systémy médií v postmoderním světě“²⁷. Z porevolučního vývoje a pozvolné proměny vztahů na trhu usuzovali na mírnou inklinaci médií k politickým proudům. Jako empirická data posloužily právě průzkumy politických preferencí čtenářů. Deník MF DNES je dle průzkumů nejvíce zastoupen ve čtenářské obci středových a pravicových voličů. Právo má největší rozšíření mezi voliči levice. Hospodářské noviny jsou z vybraných deníků vnímána jako médium nejvíce čtené pravicovými voliči.²⁸ Toto členění odpovídá do jisté míry okruhu zájmů – pravicovější, podnikatelské sféry orientované Hospodářské noviny poskytují více prostoru ekonomickým tématům. Deník Právo se po sametové revoluci změnou názvu odpoutal od komunistického Rudého Práva, je však stále vnímán jako tradiční levicové médium a jeho čtenářská obec to potvrzuje. Předpokládané spektrum politické orientace čtenářů může být určující i ve vztahu k udržení čtenářské obce jednotlivých médií prostřednictvím volby témat a způsobu jejich reflexe. Způsoby reprezentace události tak mohou vypovídat o politickém profilu médií.

2.3 Metodologická východiska analýzy

Média přináší obsahy různých žánrů, které určitým způsobem vytváří obrazy reality. Než se fyzická událost stane mediálním obsahem (pokud se jím vůbec stane), prochází komplexním procesem. Tyto výstupy masové komunikace hrají roli v konstruování sociální reality. Jsou proto podrobovány analýze, která umožňuje průběh procesů lépe pochopit.²⁹ Přístupy, které analyzují funkce a účinky médií, se liší. V otázce typu mediální analýzy se nabízí řada metod. Rozhodla jsem se pro zodpovězení hypotéz využít metodu analýzy diskurzu, jež mediální sdělení interpretuje

²⁶ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. s. 22. ISBN 80-7367-096-8.

²⁷ JIRÁK, Jan a Tomáš TRAMPOTA. O vztahu médií a politiky v komparativní perspektivě. In: HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Systémy médií v postmoderním světě: tři modely médií a politiky*. Praha: Portál, 2008, s. 17-19. ISBN 978-80-7367-377-2.

²⁸ Změní Babiš politickou mapu českých deníků?. *MediaGuru* [online]. 2013 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2013/06/zmeni-babis-politickou-mapu-ceskych-deniku/>

²⁹ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 350-354. ISBN 978-80-7367-574-5.

v rámci společenského kontextu jako součást širších struktur, které vypovídají o uspořádání moci, ideologii, kultuře dané společnosti, v níž médium působí.

2.3.1 Analýza diskurzu

Tato metoda se orientuje na řadu rovin zkoumaného obsahu, které vztahuje k širšímu kontextu, v němž sám obsah vzniká. Analýza diskurzu bere v úvahu obraz události i charakter prostředí, v němž je vytvářen, úroveň společenské debaty, která se k tématu vztahuje, obecný soubor znalostí a přístupů k danému tématu.

V otázce metody analýzy diskurzu existuje několik škol s odlišnými přístupy, oscilujícími mezi lingvisticky či socio-politicky orientovanými.³⁰ Pojem diskurz je vnímán mnohoznačně napříč spektrem vědních oborů, existuje řada definic. Chápání termínu diskurz významně ovlivnil filozof Michel Foucault. Dle něj se jedná o soubor vědění o tématu, který obsahuje zároveň výpovědi o svém charakteru. V něm se odráží rozdělení moci, v jejímž rámci je konstituován. Soustředí se na procesy vedoucí k utváření systémů reprezentace.³¹ Ovládnutí pravidel jazyka některými subjekty přináší jejich větší podíl na moci a vlivu v nastavení norem diskurzu. Tyto normy jsou zároveň legitimizovány prostřednictvím institucí, jež je komunikují jako objektivní pravdu. Analýza diskurzu by pak měla dekodovat role jednotlivých aktérů a institucí v jeho utváření.

Diskurz podle Tomáše Trampoty znamená sadu informací, kolujících k danému tématu, jež se podílejí na vybudování významu a reflektují mocenské uspořádání.³² Diskurz podléhá kontrole a organizaci v rámci společnosti, v níž je produkován. V analýze se zkoumá také to, co komunikováno není, co je považováno za relevantní a naopak nepatřičné. V tomto smyslu je van Dijkem zformulován tzv. ideologický čtverec, jenž popisuje postupy, v jejichž rámci média prostřednictvím zdůrazňování či marginalizace dobrých nebo špatných vlastností a skutků reprezentovaných aktérů protěžují či deklasují určité postoje a zúčastněné strany.³³

Kritická analýza diskurzu podle Ruth Wodakové je metoda výzkumu vztahů moci, sociální nerovnosti, kontroly prostřednictvím způsobu užití jazyka. Spolu s R. Wodak se kritické analýze diskurzu věnovali také Norman Fairclough, Teun A. van Dijk.³⁴

³⁰ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014, s. 426, [4] s. obr. příl. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

³¹ SCHNEIDEROVÁ, Soňa. *Analýza diskurzu a mediální text*. První vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. s. 24-25. ISBN 978-80-246-2884-4.

³² TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. s. 170. ISBN 978-80-7367-683-4.

³³ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. s. 22. ISBN 80-7367-096-8.

³⁴ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. s. 172. ISBN 978-80-7367-683-4.

CDA je komplexní metoda, která pomáhá zodpovědět, jakým způsobem mediální agenda ovlivňuje chápání jevů. V jejím rámci se pokusím popsat, jakým způsobem je reprezentována událost, jež reflektuje současnou bezpečnostní problematiku. Kvalitativní metody umožňují lépe pochopit výskyt tématu ve vztahu k současnému bezpečnostnímu diskurzu obecně a zachytit způsob, jakým je médií komunikován.³⁵

Mediální obraz analyzovaných událostí je částečnou reflexí současného mediálního bezpečnostního diskurzu, který se promítá do povědomí příjemců sdělení a potenciálně ovlivňuje způsob přemýšlení o základních otázkách, jako je vhodný způsob ostražky území státu, vnímání toho, co představuje současné bezpečnostní hrozby a jaký je jejich původ.

Výstavba pohraniční bariéry je komunikována maďarskou politickou reprezentací jako ochrana proti nekontrolovatelné migraci. Tím dochází k udržování obrazu migrace jako bezpečnostního rizika. Mediální obraz migrace je zároveň do jisté míry spojen s aktuálním tématem mezinárodního terorismu. Původci jsou v obecném povědomí spojováni s určitými regiony a kulturami. Možné důsledky migrace jsou často představovány v negativních scénářích. Bariéra je ze své podstaty nejen ochranou, ale také represivním opatřením. Může být vykreslena jako nutný akt nebo jako restrikce proti lidem v nouzi. V rámci reprezentace události je možné nazírat situaci z pohledu imigrantů a více komunikovat otázky po situaci žadatelů o azyl. Existence bariéry je odůvodněna různými strategiemi, které budu v rámci analýzy zkoumat.

Vyvstává také otázka, kdo je prostřednictvím médií reprezentován v roli ohroženého a ohrožujícího? V reprezentaci události figuruje několik pomyslných aktérů: stát/jeho političtí reprezentanti, jejichž prostřednictvím došlo k rozhodnutí o výstavbě, dále mezinárodní společnosti, instituce, okolní státy, jež se k rozhodnutí vztahují a jsou jím také ovlivňovány na různých úrovních, ať už jako členové Evropské unie, Schengenu či jako přímí sousedé, kteří musí čelit proměnám migračních toků a zvýšené zátěži, jež s sebou přináší. A na straně třetí straně žadatelé o udělení azylu, odcházející ze zemí, jež se zmítají ve válečných konfliktech a ekonomických problémech, za deklarováním cílem získat azyl v bezpečném státě. V rámci analýzy se tedy zaměřím se na definování rolí aktérů a jakým způsobem jsou reprezentováni.

Podstatou zvolené metody, kritické analýzy diskurzu podle teoretického rámce T. van Dijka, je zkoumání zneužití moci, dominance a nerovností v rámci společenského uspořádání, a jejich posilování formou psaného i mluveného projevu v rámci diskurzu.³⁶

Zabývá se vztahem mezi diskurzem a vlivem vybraných sociálních aktérů na jeho formování. Kritérium možnosti ovlivňování společenské debaty a způsobu přemýšlení o určitých tématech

³⁵ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 377-379. ISBN 978-80-7367-574-5.

³⁶ DIJK, Teun Adrianus van. *Discourse and power*. 1st pub. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008. xi, s. 85. ISBN 978-0-230-57409-0.

je míra podílu na moci.³⁷ Sociální moc je dle van Dijka formulována jako určitý kapitál, který se promítá v interakcích v rámci společenských tříd a skupin. Aktéři, kteří jí disponují, mohou ovlivňovat a kontrolovat jiné aktéry, jejich aktivity či způsob přemýšlení. Zdroje moci vyplývají z nerovnoměrné distribuce různých atributů jako je pozice, status, vědomosti, bohatství, příslušnost k určitým sociálním skupinám a z nich vyplývající privilegia.³⁸

Charakter události byl rozhodující ve volbě metodologie analýzy. V podstatě analyzovaného obrazu události je zakódována možnost komunikace problematiky migrace zejména jako bezpečnostní hrozby, přičemž v takovém případě dochází k riziku redukovaného a potenciálně výrazně negativního obrazu, marginalizaci a sekuritizaci žadatelů o mezinárodní azyl. V rámci zachování rozdělení moci instituce či aktéři přispívají k reprodukci diskriminujících postojů. Udržují diskurz, který posiluje jejich pozici a utlačuje jiné skupiny. V tomto procesu figuruje jazyk jako nástroj ovládnutí. CDA zaujímá kritický přístup k roli médií, jež svůj vliv využívají k posilování a šíření, ale i narušování postojů. Hlavní cíle CDA jsou rozklíčování vzorců sociální nespravedlnosti v komunikovaných sděleních a její projekce v rovině jazyka, který reprodukuje stereotypy a diskriminující mentální mapy, šíří a podporuje jejich přetrvání.³⁹ CDA dle van Dijka nemá jednotný teoretický rámec.⁴⁰ Jako metoda je vhodná zejména pro výzkumné otázky, které se zaměřují na vzorce dominance, ideologie, sociální konflikty na různých úrovních. Principem je hledání prvků, které v mediálních sděleních podporují schéma nerovnosti. Na jazykové úrovni, tzv. mikrorovině komunikace, se analýza soustředí na rétorické figury, sémantiku, specifické využití slovníku pro vyjádření latentních negativních postojů.⁴¹ Dále zkoumá normativní charakter mediálních obsahů, ideologicky zabarvený slovník, výrazy jejichž opakováním se vytváří automatizované vnímání problematiky.

Příkladem nešvarů mediální praxe je využívání binární opozice, při níž dochází k vytváření skupin stojících proti sobě, přičemž ve způsobu vykreslení rolí těchto skupin či aktérů se odráží ideologické pojetí skutečnosti.⁴² Zařazení konstituuje skupiny „my“ a „oni“, usnadňuje vnímání reality. Van Dijk ve svém pojetí využívá tohoto principu v rámci teorie ideologického čtverce. Dle něj se analyzují způsoby vyzdvižení dobrých a potlačení špatných vlastností či skutků jedné

³⁷ DIJK, Teun Adrianus van. *Discourse and power*. 1st pub. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008. xi, s. 35. ISBN 978-0-230-57409-0.

³⁸ DIJK, Teun Adrianus van. *Discourse and power*. 1st pub. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008. xi, s. 29. ISBN 978-0-230-57409-0.

³⁹ Ibid., s. 252.

⁴⁰ DIJK, Teun Adrianus van. *Discourse and power*. 1st pub. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008. xi, s. 87. ISBN 978-0-230-57409-0.

⁴¹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. s. 448-449, [4] s. obr. příl. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

⁴² SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. s. 451-452, [4] s. obr. příl. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

skupiny a zdůraznění špatných vlastností a činů a opomíjení těch dobrých u druhé skupiny. V tomto smyslu jsou pak rozkrývány struktury, jež vytváří původce negativních jevů a hrdiny na základě neobjektivních přístupů k prezentaci událostí a tím mohou přispívat k diskriminaci.⁴³ Strategii rozkrývání vztahů a prezentace aktérů v tomto smyslu využijí v rámci analýzy stanovených materiálů. Zhodnotím prostor, který se jednotlivým aktérům věnoval, v jakém kontextu byli nejčastěji prezentováni, jaký typ událostí se k nim vázal. Další úroveň bude zhodnocení jazyka, který byl využíván v referování o aktérech.

2.3.2 Agenda setting

Důležitým aspektem, kterým se výzkumy médií zabývají, je samotný výběr témat mediálních sdělení. Reprezentuje to, co je z určitých důvodů považováno za hodnotné. Teorie mediální komunikace rozkrývají mechanismy selekce například prostřednictvím konceptu nastolování agendy. Průkopníky této teorie jsou vědecká dvojice McCombs, Shaw, kteří zkoumali vztah mezi výběrem a reprezentací témat v masových médiích a mírou důležitosti těchto událostí. Z výzkumů nich vyplynul velký vliv médií v otázce selekce témat, o kterých diskutujeme, přemýšlíme, co považujeme za hodné pozornosti, a to navzdory někdy pouze relativní důležitosti ve vztahu ke společenskému dění.⁴⁴

Druhou úroveň nastolování agendy jsou pak mediální rámce, reprezentující způsob, jakým můžeme o těchto tématech uvažovat. Strukturují způsob vnímání a přemýšlení. Míra účinků, která je reflektována v rámci výzkumů ukazuje, že to, co je médií prezentováno nepřebírají čtenáři jako fakt, jsou však ovlivňováni výběrem témat a rámců. Ty konstituují způsob, jakým o věcech přemýšlíme.⁴⁵ Analýza rámců je důležitou metodou, v jejíž perspektivě můžeme vnímat proměnu způsobu, jakým jsou témata prezentována, rozkrýt schémata, která mohou být v rámci diskurzivní analýzy dále interpretována v širších souvislostech. V tomto smyslu analýzu rámců chápu jako užitečný inspirační zdroj.

3. Migrace a bezpečnostní opatření - kontext

3.1 Vývoj události

V této kapitole ve stručnosti shrnu důležité body vývoje události, jejíž mediální obraz je v rámci práce analyzován. Vymezené období pro sběr novinových článků, červen až září 2015 odpovídá

⁴³ KRAUS, Jiří. *Jazyk v proměnách komunikačních médií*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2008, s. 134-5. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze; 15. ISBN 978-80-246-1578-3.

⁴⁴ ŠKODOVÁ, Markéta, ed. a ČERVENKA, Jan. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008, s. 22-23. ISBN 978-80-7330-151-4.

⁴⁵ ŠKODOVÁ, Markéta, ed. a ČERVENKA, Jan. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008, s. 31. ISBN 978-80-7330-151-4.

úseku, kdy bylo medializováno rozhodnutí o výstavbě pohraniční bariéry a došlo k její realizaci. Pro přehled vývoje použiji jako zdroj zprávy zahraničních tiskových agentur, které informace zprostředkovaly.

Maďarský ministr zahraničí Péter Szijjártó 17. června 2015 informoval o rozhodnutí vystavět bariéru na maďarsko-srbské hranici o předpokládané délce 175 km a výšce 4 metry, která měla zastavit nekontrolovaný vstup migrantů do Evropské unie tzv. balkánskou trasou. V souvislosti s tím bylo také uvedeno, že migranti přicházející ze států jako je Srbsko budou bez ohledu na svou státní příslušnost odmítnuti, jelikož přicházejí z bezpečného území, v němž již mohli požádat o azyl.⁴⁶ V reakci na rozhodnutí se ozvaly kritické hlasy ze stran lidskoprávních organizací i politických reprezentací dalších států.⁴⁷ V průběhu několika měsíců došlo ke vztyčení provizorní nižší bariéry a posléze i odolnější plánované verze, za dokončené byly práce označeny 14. září 2015 po uzavření hranice se Srbskem.⁴⁸ Maďarsko svoje kroky označilo za povinnost hraničního státu Schengenu a ochranu před migrační krizí v Evropské unii.⁴⁹

3.2 Bezpečnostní rozměr

V této části práce bych se ráda věnovala širšímu kontextu samotné výstavby pohraniční bariéry, nejen jejímu mediálnímu obrazu. Jedná se o událost, která se dotýká řady rovin, politiky sjednocené Evropy, bezpečnostní agendy státu i Evropské unie. Ve vztyčování nových hranic lze spatřovat reakci na zhoršení bezpečnostní situace ale také odraz charakteru politické reprezentace státu. Je zde patrná diskrepance mezi snahou o těsnější integraci a rozšiřování území Schengenu a zároveň zachováním potřebné míry ochrany před bezpečnostními hrozbami teroristických útoku, organizovaného zločinu, vlivu radikálních organizací, jež jsou stále aktuálnější.

Došlo k proměně bezpečnostních hrozeb a také strategií, jak se s nimi vypořádat, k narušení tradičního schématu individualistických soupeřících států a postupnému ubývání bariér na hranicích jednotlivých zemí. Speciálním nástrojem, který umožnil otevřít hranice a zrušit kontrolu přechodů, byla Schengenská dohoda Evropského společenství. Smlouva byla poprvé naplněna v roce 1995 odstraněním hraničních kontrol mezi Německem, Francií a zeměmi Benelux. Postupným rozšiřováním Evropské unie se zvýšil i počet členů Schengenské zóny, vznikla

⁴⁶ DUNAI, Marton. Hungary to fence off border with Serbia to stop migrants. *Reuters* [online]. 2015 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-hungary-immigration-iduskbn0ox17i20150618>

⁴⁷ Hungary's new border rules 'alarming': UNHCR. *Reuters* [online]. 2015 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-hungary-concern/hungarys-new-border-rules-alarming-unhcr-idUSKCN0RF1NH20150915>

⁴⁸ Refugees seek new routes as Hungary seals border. *Reuters* [online]. 2015 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-route/refugees-seek-new-routes-as-hungary-seals-border-idUSKCN0RF2HD20150915>

⁴⁹ BACZYNSKA, Gabriela. EU and Hungary spar over migration ahead of court ruling. *Reuters* [online]. 2015 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-hungary/eu-and-hungary-spar-over-migration-ahead-of-court-ruling-idUSKCN1BC4RL>

instituce, spojující území více států, na němž platí určité společné předpisy. V současnosti o přijetí usilují další země, nejbližší tomu jsou Rumunsko a Bulharsko.⁵⁰ Zrušení pohraničních kontrol je pro státy z mnoha důvodů atraktivní. Kromě řady výhod však přináší také bezpečnostní riziko, uvolňuje cestu potenciálně ohrožujícím osobám a nelegálnímu transferu mezi státy. Klade požadavky na ochranu jiného typu, zejména budování informačních databází, monitoringu rizik v rámci celého území a také zesílení kontroly na vnějších hranicích.⁵¹ To nejvýrazněji dopadá na státy, jež leží na okrajích společného území. Speciální nároky na tyto země, které se úzce vážou k tématu práce, vyvstaly v průběhu migrační krize v souvislosti s vysokým počtem imigrantů, kteří se pokoušeli projít přes jejich hranice na území Schengenu. Aktuálně existují instituce a fondy, které se pokouší roli pohraničních států v ochraně hranic Schengenu usnadnit.⁵² Tato pomocná síť však byla vyvíjena postupně a v překotných událostech zejména roku 2015 se efektivita dosavadních bezpečnostních opatření ukázala jako nedostačující. V souvislosti s přetrvávající zvýšenou migrací do zemí Evropské unie tedy došlo k obnovení kontrol na hranicích řady států.⁵³

Jednotlivé státy přistoupily k ostraze státních hranic odlišným způsobem. Zde je třeba zmínit, že klíčovým momentem a původem zájmu médií, na který se zaměřujeme, je fyzická bariéra. Například obnovení pohraničních kontrol, k němuž došlo ve velké řadě zemí, se nestalo natolik společensko-politicky a mediálně důležitou událostí. Legislativa Schengenu, platná ke 3. 1. 2019, umožňuje obnovení pohraničních kontrol na dobu maximálně 8 měsíců, s následnou možností kontroly prodloužit v případě vysoké míry ohrožení samotné existence Schengenu po maximální dobu dvou let dle článku 26 schengenské úmluvy.⁵⁴ Tento režim v řadě zemí platí k datu dokončení rukopisu této bakalářské práce. Jedná se zejména o nejtatraktivnější cílové země jako je Německo, Švédsko, Norsko, Rakousko, Dánsko a Francie.⁵⁵

Fyzická bariéra svou přítomností dělí světy na náš a cizí, má symbolický významem. Diskutován je i charakter, výška, „agresivita“ bariéry ve smyslu jejího rozšíření např. o ostnatý drát. Přináší

⁵⁰ Bulgaria and Romania Look Longingly to Schengen. *Transitions Online* [online]. 2018, , 1-1 [cit. 2018-12-27]. ISSN 12141615.

⁵¹ Co je Schengen. *Euroskop.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>

⁵² Strengthening the EU's external borders. *European Council* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/strengthening-external-borders/>

⁵³ Temporary Reintroduction of Border Control. *European Commission: MIGRATION AND HOME AFFAIRS* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen/reintroduction-border-control_en

⁵⁴ The Schengen Rules Explained. *European Commission* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/the_schengen_rules_explained_20160210_en.pdf

⁵⁵ Temporary Reintroduction of Border Control. *European Commission: MIGRATION AND HOME AFFAIRS* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen/reintroduction-border-control_en

pohled na migraci jako bezpečnostní hrozbu. Může být však vnímána i jako konkrétní řešení migrační krize, obsahuje politicky aktivní prvek. Symbolickým významem bariér se zabývá řada odborných článků, například dle B. A. Vollmera⁵⁶ pomáhají definovat a udržovat pocit kolektivní identity, dělit svět na „my“ a „oni“. Podobný přístup zmínili Hassner a Wittenberg,⁵⁷ kteří se zabývali výstavbou bariéry na hranicích USA a Mexika. Bariéry se staly předmětem teoretického výzkumu, který nereflektuje pouze jejich bezpečnostní rozměr a fyzickou funkci. Důležitou rovinou je jejich symbolický moc zviditelnit rozdíly a podporovat pocit příslušnosti. Peter Andreas⁵⁸ zmínil bariéru jako zhmotnění rozhodnutí o teritoriální celistvosti a náležitosti, jež přináší státu a jeho politické reprezentaci autoritu, silnější mocenskou pozici. A stejně tak institucím, které zajišťují územní ochranu v době nejistoty.

Migrace motivuje řadu zemí k obnovení kontrol a bariér, toto opatření však není v souvislosti s analyzovanými událostmi v EU novinkou. S nelegální migrací se musely již dříve vypořádat dvě španělské enklávy na území afrického kontinentu. Nejjihnější území Evropské unie, Ceuta a Melilla v Maroku, jsou častým terčem nelegální migrace. Jejich geografická poloha je strategická pro vstup do Evropské unie, obě města jsou tudíž chráněny vysokým plotem. Obrana území před nelegálním vniknutím slouží bezpečnostnímu zájmu Evropské unie. Výstavba těchto bariér byla financována z prostředků EU.⁵⁹ Pravidelně se objevují zprávy o útocích na místní obranné složky a pokusech o překonání až sedm metrů vysoké zábrany s ostnatým drátem.

Zed' jako způsob vypořádání s nelegální migrací a bezpečnostními hrozbami se objevuje i v globálním kontextu jako kontroverzní téma, příkladem je izraelská bezpečnostní bariéra, jež byla budována od roku 2000 za cílem omezit násilí ze strany palestinských radikálů⁶⁰ či případ USA, kde jsme se v rámci prezidentské kampaně mohli dozvědět o plánech Donalda Trumpa vybudovat ochrannou zed' na hranicích s Mexikem.⁶¹

⁵⁶ VOLLMER, Bastian a. A Hermeneutical Approach to European Bordering. *JOURNAL OF CONTEMPORARY EUROPEAN STUDIES*[online]. 2017, **25**(1), 1-15 [cit. 2018-12-27]. DOI: 10.1080/14782804.2016.1148591. ISSN 14782804.

⁵⁷ HASSNER, Ron, WITTENBERG, Jason. Barriers to Entry: Who Builds Fortified Boundaries and Why?. *INTERNATIONAL SECURITY* [online]. 2015, **40**(1), 157-190 [cit. 2018-12-27]. DOI: 10.1162/ISEC_a_00206. ISSN 01622889.

⁵⁸ ANDREAS, Peter. Redrawing the Line: Borders and Security in the Twenty-First Century. *International Security* [online]. 2003, **28**(2), 78-111 [cit. 2018-12-27]. ISSN 01622889.

⁵⁹ ANDREAS, Peter. Redrawing the Line: Borders and Security in the Twenty-First Century. *International Security* [online]. 2003, **28** (No. 2), 92-93 [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/4137469>

⁶⁰ SA'AR, Amalia; AHARONI, Sarai B.; LEWIN, Alisa C. Fencing in and out: Israel's separation wall and the whitewashing of state violence. *Review of International American Studies* [online]. 2018, **11**(1), 113 - 134 [cit. 2018-12-28]. ISSN 19912773.

⁶¹ Donald Trump: Mexico will pay for wall, '100%'. *BBC News* [online]. 2016 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/election-us-2016-37241284>

V České republice v současnosti platí režim bez omezení, hraniční kontroly byly zrušeny k 21. 12. 2007.⁶² Dle výzkumu z roku 2015 by však 74 % Čechů souhlasilo s obnovou hraničních kontrol kvůli obavám z důsledků nelegálního přistěhovalectví.⁶³ O diskutovanosti tématu svědčí i studie možných důsledků znovuoživení kontrol na státních hranicích jednotlivých zemí.⁶⁴ Tyto průzkumy se zabývají ochranou státního území formou obnovy kontroly hranic, není zde přímo tematizována fyzická zábrana, avšak proměňuje se diskuse o aktuální podobě mezinárodních vztahů a podstatě institucí, jejichž význam doposud spočíval v prohlubování integrace a partnerství jednotlivých zemí.

4. Analytická část

4.1. Mediální obraz události výstavby maďarsko-srbské pohraniční bariéry

4.1.1 Mladá fronta Dnes

Ve stanoveném období bylo analyzováno celkem 32 článků, z toho 23 zpráv, 9 názorových článků a analýz. V mediálních výstupech jednotlivých autorů můžeme pozorovat specifická témata. Ačkoliv analýza reprezentuje médium jako celek, nelze opomenout afinitu členů redakce k určitým aspektům zobrazovaného jevu. Nejpublikovanější autoři v daném výzkumném souboru byli Luboš Palata (7 čl.), Tomáš Lébr (5 čl.), Milan Vodička (4 čl.) Na titulní straně bylo zveřejněno celkem 7 článků, z toho jedna analýza. Zprávy se týkaly vyhocených událostí, jako byly např. potyčky a agrese na hranicích či úmrtí. V rubrice „Ze světa“ bylo zveřejněno 12 článků, celkem 6 článků bylo otištěno ve speciální rubrice „Uprchlíká krize“.

V analýze se zaměřím na charakteristické způsoby reprezentace. V rámci definování schémat uvedu několik příkladů ze zdrojových materiálů, vzhledem k rozsahu analyzovaných textů se omezím pouze na shrnutí.

Negativní reprezentace maďarského rozhodnutí vybudovat plot pramenila z různých příčin. Nejčastěji byla ve zprávách zmiňována **neefektivita opatření**, která byla zdůvodňována nárůstem migrace v období od oznámení výstavby bariéry. Dle zpravodajství přinesla hrozba uzavření hranice v Maďarsku celkový nárůst počtu příchozích na tzv. balkánské trase a z toho vyplývající zátěž pro tranzitní i cílové země. Hodnocení bariéry jako neefektivní se objevilo celkem

⁶² Režim na hranicích. *Euroskop.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8756/sekce/rezim-na-hranicich/>

⁶³ Většina Čechů chce kvůli uprchlíkům obnovit kontroly v Schengenu. *Česká televize* [online]. 2015 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1579616-vetsina-cechu-chce-kvuli-uprchlikum-obnovit-kontroly-v-schengenu>

⁶⁴ CHLEBOUNOVÁ, Terezie. Studie: Obnovení hranic v EU by stálo až 230 miliard eur za 10 let. *Euroskop.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9003/31287/clanek/studie-obnoveni-hranic-v-eu-by-stalo-az-230-miliard-eur-za-10-let/>

v 10 článcích.⁶⁵ Z hlediska ideologické reprezentace dle van Dijka lze spatřit tendence ke zdůraznění maďarské neschopnosti nalézt konstruktivní řešení problému a tím oslabit image Maďarska jako státu, který přinesl určité řešení v migrační krizi. Zmínky o nárůstu migrace se objevily zejména v měsíci srpnu, v souvislosti s dokončováním výstavby a kulminujícím počtem příchozích žadatelů o azyl. Mediální komunikace naznačila opakovaně jako původce jevu Maďarsko. Zdůraznění poukázalo na paradox – Maďarsko usilovalo o ochranu území, namísto toho však přineslo zvýšení imigrace a další potíže.

„Proud migrantů... () ... houstne každým dnem. Lidé ze Sýrie, Afghánistánu či Iráku se snaží využít posledních dní před dobudováním plotu na maďarsko-srbských hranicích”⁶⁶

Další linie kritiky se zabírala nedostatečnou kvalitou opatření.

„Budapešť si uvědomuje, že samotný žiletkový drát nemusí davy imigrantů zadržet. Ostatně v minulých dnech byl už na čtyřech místech poškozen.”⁶⁷

„Jak tyhle poměrně nákladné překážky fungují? Stačí jen zprávy agentur ze včerejška: do Maďarska dál proudí po balkánské trase migranti, které měl plot z ostatního drátu na hranici se Srbskem zastavit. Postačí pár větví povalených na plot a ten jako by nebyl.”⁶⁸

Zajímavostí je vývoj způsobu hodnocení kvality opatření v médiích. Ve fázi výstavby byla předpokládána neúčinnost, respektive byly citovány zdroje vyjadřující pochybnosti z funkčního hlediska. Po dokončení v polovině září došlo k názorové proměně. Opatření bylo spojováno s adjektivy „tvrdé”, „neprodyšně uzavírající hranici” atp.

Mediální obraz **plotu jako příliš tvrdého opatření**, který se objevil v šesti článcích, doprovázela sporadická vyjádření lidskoprávních organizací a mezinárodních institucí. Maďarsko figurovalo v roli tvrdého odpůrce migrace.

„Maďarsko splnilo, co slibovalo, a od včerejška začalo uplatňovat vůči běžencům mimořádně tvrdá opatření.”⁶⁹

⁶⁶ PALATA, Luboš. Kamion v Rakousku byl plný mrtvých lidí. *Mladá fronta DNES*. 2015, **2015**(28. 8.), s. 1.

⁶⁷ PALATA, Luboš. Za nelegální přechod hranice budou v Maďarsku až čtyři roky. *Mladá fronta DNES*. 2015, **2015**(22. 8.), s. 8.

⁶⁸ LÉBR, Tomáš. Jak chránit hranice EU? Před lidmi v beznaději těžko. *Mladá fronta DNES*. 2015, **2015**(3. 9.), s. 7.

⁶⁹ LÉBR, Tomáš. V maďarsko-srbské pasti. *Mladá fronta DNES*. 2015, **2015**(16. 9.), s. 4.

„Maďarsko se netají tím, že odmítnutých bude hodně.“⁷⁰

Plot byl osmi články reprezentován jako rozhodnutí **Viktora Orbána**. Tento způsob reprezentace tak v jistém smyslu vytvářel dojem, že maďarská politická reprezentace a odpovědnost za rozhodnutí spočívá především na osobě premiéra.

„...kvůli Orbánovu postupu vůči uprchlíkům...“⁷¹

„Orbán dělí Maďary a straší je koncem Evropy“⁷²

„Zřízením rot pohraničních lovců Viktor Orbán přiznal, že železná opona za dvaadvacet miliard forintů nestojí za nic.“⁷³

Prostor pro citace premiéra Orbána byl však v článcích MF DNES minimální, objevil se pouze ve třech případech.

Spojením s narativem výstavby nové železné opony a zdůrazňováním tvrdosti opatření bylo možné v mediální reprezentaci číst tendence k vyzdvihování negativních hodnot události. **Motiv železné opony** se objevil zejména v článcích Luboše Palaty. Autor novou železnou oponou umocnil obraz posunu maďarské politiky od pionýra demokracie východního bloku k režimu, který nectí ochranu lidských práv jako prvořadou hodnotu.

Nejen v souvislosti s negativní rolí Maďarska se v MF DNES objevila metafora bezradné Evropy (9 článků), u níž byla akcentována neschopnost reagovat ve vztahu k migrační krizi, lpění na hodnotách. Evropa figurovala v roli oběti, články popisovaly její vysílení:

„Evropa už příliv nezvládá“, „Schengenu najednou ubýval dech“, „Evropa dál nevěděla, jak z toho všeho ven.“⁷⁴

„Evropa bez hranic... ...je na samém prahu zhroutil.“⁷⁵

Kromě obrazu vysílené oběti se objevila i kritika neschopnosti reagovat.

⁷⁰ Ibid., s. 4.

⁷¹ PALATA, Luboš. Orbán dělí Maďary plotem a straší je koncem Evropy. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(27. 7.), s. 9.

⁷² Ibid., s. 9.

⁷³ PALATA, Luboš. Za nelegální přechod hranice budou v Maďarsku až čtyři roky. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(22. 8.), s. 8.

⁷⁴ VODIČKA, Milan. Evropa zavírá dveře. *Mladá fronta DNES*. 2015(15. 9.), s. 1.

⁷⁵ VODIČKA, Milan. Závory padají jako domino. *Mladá fronta DNES*. 2015(19. 9.), s. 1.

„Evropa nemá odvahu si říct, jak vlnu příchozích brát, jak s ní tedy zacházet – tudíž nikdo ani neví, jak ji zastavit.“⁷⁶

Na neschopnosti sjednoceného postupu v dílčích otázkách migrační krize byla demonstrována křehkost instituce společné Evropy.

„Evropa se ukázala jako prázdná struktura, vytvořená pro pohodlné časy bezvětrí...“⁷⁷

Zajímavá byla mediální reprezentace Evropy jako celku v binární opozici k dalším aktérům. Vzhledem k vývoji událostí se v mediální reprezentaci proměnil pohled na jednotlivé účastníky události. Původní obraz dominantního konfliktu Evropy s Maďarskem se ke konci zkoumaného období vyvinul v reprezentaci střetu zájmů více jednotlivých států. Větší důraz na státy jako jednotlivé aktéry v mediální reflexi MF DNES vyvstal v měsíci září, kdy došlo proměně konstelace. V tomto období Maďarsko dokončilo první fázi výstavby plotu, dle čtvrtletní zprávy agentury Frontex se snížil počet příchozích imigrantů na jeho území, okolní státy však zaznamenaly nárůst.⁷⁸

Konflikt mezi jednotlivými evropskými státy a reprezentovanými zájmy Evropské unie se v mediálním obrazu události odehrával na několika úrovních, které v následujících řádcích přiblížím.

Ve strategické rovině v rámci mediální reprezentace současné podoby mezinárodních vztahů se jednalo o rozdíl v přístupu k tomu, jaké kroky bylo třeba podniknout v reakci na migrační krizi. Dva dominantní pohledy se orientovaly buď na eliminaci imigrace obecně, a to prostřednictvím omezení vstupu, nebo na způsob, jakým v rámci Evropy rovnoměrně rozdělit zátěž formou kvót. Spor spočíval v konfliktu mezi orientací na řešení následků a snahou o eliminaci vzniku situace. Ačkoliv se může zdát, že tyto postupy si vzájemně neodporují, z reprezentace vyplynulo, že výstavba plotu byla spojována s negativním přístupem k imigraci, z pohledu evropských hodnot pro mnohé nepřijatelným. Z mediální reflexe vyplynula skepse vůči schopnosti Evropy vypořádat se s migrační krizí.⁷⁹

⁷⁶ VODIČKA, Milan. Maďarský plot ukazuje, že Evropa nemá řešení běženců, jen ucpává díry. *Mladá fronta DNES*. 2015(19. 6.), s. 8.

⁷⁷ VODIČKA, Milan. Historické selhání. *Mladá fronta DNES*. 2015(18. 9.), s. 1.

⁷⁸ *FRAN Quarterly: July-September 2015* [online]. European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union, 2015, 3, 38 [cit. 2019-01-01]. ISSN 2363-0566.

⁷⁹ LÉBR, Tomáš. Jak chránit hranice EU? Před lidmi v beznaději těžko. *Mladá fronta DNES*. 2015(3. 9.), s. 7.

„Co zatím udělala od začátku uprchlické krize EU pro omezení běženců?“⁸⁰

„A tak je to zatím s evropskými protiopatřeními ve všem. Čím víc se vyvíjejí, tím víc jsou stále stejně k ničemu.“⁸¹

V souvislosti s vývojem událostí došlo k proměně zastoupených témat. V měsíci září lze spatřit určité změny v reprezentaci Maďarska, došlo k částečnému uznání funkčnosti opatření jednak v rámci výroků citovaných aktérů, ale také ve změně rétoriky reprezentující plot. Dále se tematizoval hodnotový žebříček, vycházející z kulturní spřízněnosti států evropského kontinentu.

Hodnotový spor představoval mediální obraz konfliktu tzv. multikulturalismu s předpokládaným tradičním účelem státu. V rámci van Dijkova modelu reprezentace aktérů se jedná o spor národních států a jejich zájmů a potřeb s domnělým ideálem, bezradnou Evropou humanismu.

„Evropa...je paralyzována vlastní výchovou a politickou korektností“⁸²

Příkladem kritického postoje ke snaze o co nejunhumánnější postoj v rámci uprchlické krize je článek,⁸³ jenž karikoval domnělý prototyp multikulturně smýšlejících občanů v postavě členky KDU-ČSL Lucie Kmentové. Tu kritizoval jako názorově nekonzistentní, emotivně se rozhodující a nekonstruktivní osobu, zmítanou emocemi a inklinací k evropským hodnotám, jež nám vlastně překáží na cestě k sebezáchově. Můžeme vnímat typický způsob podrývání názorových oponentů spojený se zdůrazňováním mládí oponenta (nezkušenost), pohlaví (nápadný důraz na opakované oslovení slečna Kmentová), pozérství (ještě na tom nejsme tak špatně a můžeme si zatím dovolit předstírat humanismus), emocí (zatemňují racionální úvahy). Soubor emocí s rozumem je dalším rovinou reprezentace konfliktu, odmítaná stanoviska jsou označována jako emotivní.

„Máme srdce, ale i mozek“, „...když se na situaci podíváme bez emocí...“⁸⁴

Odlíšný důraz na témata související s bariérou ve sledovaných člancích MF DNES odhalil rozdílné vnímání vlivu opatření. Výstavba plotu byla zčásti představována jako řešení protiuprchlické. Také se však ve velké míře ozývaly hlasy, které celou aktivitu označily za protievropskou. Tento narativ můžeme pozorovat zejména ve člancích, jež reflektovaly obtíže

⁸⁰ *Ibid.*, s. 7.

⁸¹ VODIČKA, Milan. Maďarský plot ukazuje, že Evropa nemá řešení běženců, jen ucpává díry. *Mladá fronta DNES*. 2015(19. 6.), s. 8.

⁸² VODIČKA, Milan. Historické selhání. *Mladá fronta DNES*. 2015(18. 9.), s. 1.

⁸³ PLESL, Jaroslav. Miliony imigrantů na hranici. *Mladá fronta DNES*. 2015(19. 6.), s. 12.

⁸⁴ LÉBR, Tomáš. Máme srdce, ale i mozek, brání se Chorvaté běžencům. *Mladá fronta DNES*. 2015(19. 9.), s. 6.

způsobené výstavbou zdi, přesunem migračních tras a konflikty na politické úrovni. Zdůrazňovaly aspekt nedostatku solidarity Maďarska s ostatními zeměmi.⁸⁵ V mediálním obrazu analyzovaných titulů byl patrný odlišný postoj v reprezentaci bariéry a jejího účelu, komu vlastně prospěje. Na příkladu z 18. 6. 2015 bych chtěla demonstrovat tento nesoulad:

Právo:

„Vláda dala za úkol ministrovi vnitra Sándoru Pintérov, aby do příští středy připravil opatření k uzavření srbsko-maďarské hranice,“ uvedl po zasedání vlády ministr zahraničí Péter Szijjártó. Šéf diplomacie zdůraznil, že země tím neporuší žádné mezinárodní závazky ani dohody. Szijjártó uvedl, že imigrace ohrožuje Maďarsko a země musela přistoupit k tomuto řešení. „Problém migrantů tíží celou Evropu. Maďarsko však nemůže čekat na společnou dohodu a musí přistoupit k tomuto řešení,“ dodal ministr. Šéf maďarské diplomacie však možnost postavené zdi obhajoval tím, že k podobnému kroku se už odhodlaly Bulharsko a Španělsko.“⁸⁶

MF DNES:

„Maďarská vláda na hranicích se Srbskem postaví čtyři metry vysoký plot, aby zastavila příliv nelegálních migrantů. Mluvíme o úseku hranice v délce 175 kilometrů, který můžeme fyzicky uzavřít čtyři metry vysokým plotem. Ministr vnitra Sándor Pintér dostal instrukce, aby to připravil,“ uvedl ministr zahraničí Péter Szijjártó. „Imigrace je jeden z nejvážnějších problémů, kterému dnes Evropská unie čelí,“ řekl ministr. „Státy EU si již déle nemohou dovolit čekat na řešení.“ Dodal, že Maďarsko následuje Řecko a Bulharsko, které plot proti nelegálním imigrantům na hranici s Tureckem už v minulých letech postavily.“⁸⁷

Z porovnaných úryvků je patrný rozdíl v reprezentaci toho, kdo již nemůže čekat, koho imigrace nejvíce ohrožuje. V případě MF DNES to byly státy EU, které si nemohou dovolit čekat na řešení, v případě Práva je zmiňována obhajoba, Maďarsko bylo v roli toho, kdo již nemůže čekat na dohodu a uzavírá hranice. V porovnání k tomu v citaci MF DNES stavělo plot, aby zastavilo příliv nelegálních migrantů.

V případě HN se srovnatelný příklad citace neobjevil.

⁸⁵ LÉBR, Tomáš. V maďarsko-srbské pasti. *Mladá fronta DNES*. 2015(16. 9.), s. 4.

⁸⁶ VILČEK, Ivan. Maďarsko odřízne uprchlíky plotem. *Právo*. 2015(18. 6.), s. 15.

⁸⁷ PALATA, Luboš. Uprchlíká krize 2015. Roste nová železná opona. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(18. 6.), s. 1.

Dále se mluvilo o konfliktech a eskalaci rétoriky mezi státy, což přispívalo k negativnímu obrazu imigrace. Ta byla reprezentována jako příčina konfliktů, neschopnosti států kooperovat a nalézt společné řešení.

V rámci mediální reprezentace MF DNES se v malém počtu objevily i **pozitivní obrazy migrace** (příkladem jsou dvě reportáže Jany Ustohalové z hranic). Objevil se důraz na příběhy jednotlivců, kteří jsou "lidé jako my", jen čelí nepříznivému osudu.

„Většina dle oblečení vypadá, že patří do střední třídy. Jsou mezi nimi právníci, obchodníci a další vzdělaní lidé. Není tu nic, jenom v dálce plot, který postavila maďarská vláda, aby uprchlíkům zabránila jít do vnitrozemí.“ „Můžu si ještě vzít banán?“ ptá se ho žena s kojencem v náručí. Vzápětí poděkuje a odchází si sednout za rodinou do prachu u silnice.“⁸⁸

Mnohem více však v článcích MF DNES převažovala **negativní reprezentace uprchlíků**. Ačkoliv sami imigranti prchali před ohrožením, jejich mediální obraz v daném období reflektoval zejména negativní aspekty a docházelo k výrazné sekuritizaci migrace. Především byla zdůrazňována její neúnosná míra, která zatěžovala systém a vyvolávala podporu populistických stran, extremismu. „*Milióny imigrantů na hranici*“, ⁸⁹ řada článků přehnanými údaji podporovala negativní náhled.

Ve zprávách docházelo k akcentování negativních jevů, jako je porušování zákonů, agrese mezi imigranty a vůči systému. Nelichotivý obraz podporovalo i zdůrazňování fenoménu ekonomické migrace, (např. „*Imigranti směřují do bohaté západní Evropy*“⁹⁰ a řada dalších článků). Právě zájem o ekonomický blahobyt patřil k nejčastějším aspektům negativní reprezentace imigrantů.

Speciálním rysem mediálního obrazu migrační krize byl **jazyk** užívající terminologii, která souvisí s živelnými katastrofami. Dramatické spojení a dehumanizující vyznění ovlivňují percepci čtenáře. Stejně jako v případě Evropy, která byla téměř personifikována do postavy zesláblé a dobývané ženy, došlo v případě migrační krize k určité stylizaci komunikace, o imigrantech se velmi často mluvilo jako o určité mase, proudu, vlně. Migrace je tak chápána více jako živel, nese negativní konotace k přírodní katastrofě. Tento rys se objevuje napříč články o imigraci dlouhodobě, zdá se že se stal běžným slovníkem spojeným s tématem, chápání fenoménu imigrace a uprchlíků je tak již v mediální komunikaci zakódováno jako ohrožení, spojováno s negativními emocemi. Z kvantitativní analýzy vyplynulo, že nejčastější označení pro imigranty byly vlna (ve 33 případech), proud (25x), příliv (24x), příval (7x). Termíny fungovaly ve spojení s různými sugestivními přívlastky, příkladem jsou „*mohutná uprchlická vlna*“, která „*se přelila*“,

⁸⁸ USTOHALOVÁ, Jana. Na „dovolenou“ do Maďarska. Brňané pomáhají běžencům. *Mladá fronta DNES*. 2015(11. 9.), s. 14.

⁸⁹ PLESL, Jaroslav. Milióny imigrantů na hranici. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(19. 6.), s. 12.

⁹⁰ VODIČKA, Milan. Maďarský plot ukazuje, že Evropa nemá řešení běženců, jen ucpává díry. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(19. 6.), s. 8.

„proud imigrantů“, který se „valil Balkánem“, „země již přestaly zvládat příliv“, „tsunami“, „proud uprchlíků naráží na stále více přehrad“. Migrace byla dále charakterizována například jako dusivá a intenzivní, uprchlíci přicházející do Evropy jako houbaři v lese⁹¹, což nejspíš vystihovalo obavy z ekonomické migrace. Způsob komunikace událostí názorně ilustruje verbální projevy diskriminace vůči skupině reprezentovaných aktérů – žadatelů o mezinárodní ochranu. Samotný obsah článků nemusí mít explicitně negativní vyznění, lexikologie vyvolávající pocity ohrožení jej zastoupí.

Silně negativním tématem byly obrazy společností, z nichž imigranti přicházejí. Takový příklad se z analyzovaných materiálů nejlépe reprezentuje v článku „*Miliony imigrantů na hranici*“.⁹² Zde je patrný vliv stereotypních představ o kulturách, z nichž imigranti přicházejí. Vyzdvihl kulturní vzorce, o kterých lze říct, že je evropská společnost vesměs vnímá negativně, (příkladem přístup k homosexualitě, kamenování homosexuálů za držení rukou na veřejnosti), a burcoval společnost k obraně a uzavření se. Cizí kulturní prostředí bylo vykresleno jako riskantní, přinášející budoucí hrozby terorismu. „*Kolik nevinných obětí zemře, protože jsme pustili do Evropy stovky tisíc imigrantů z cizího kulturního prostředí?*“⁹³

Negativní konotace přinášely i metafory války, které se vyrojily zejména v období po dostavění bariéry. „*Srbové a Chorvaté znovu ve válce*“,⁹⁴ „*Plyn a vodní děla. Maďaři brání hranice EU*“,⁹⁵ „*Maďarská hranice se proměnila v bitevní zónu*“,⁹⁶ či „*regulérní bitva na hranicích Schengenu*“.⁹⁷ Válečné metafory jsou dalším z typických příznaků mediálního jazyka, reprezentujícího imigraci v negativním vyznění, které implikuje ohrožení.

Poslední pozice, kterou v rámci analýzy deníku MF Dnes mapuji, je reprezentace **pozitivní role Maďarska**. Celkem se týkala sedmi článků, projevujících různou míru pochopení a akceptování maďarského přístupu. Země byla v těchto článcích reprezentována v roli ochránce a aktivního státu, který narozdíl od zbytku Evropy koná. V kontrastu k Evropě, která ulpívá na hodnotách, jež ji zahubí, bylo Maďarsko částí článků představeno jako stát, který se postaral o zájmy občanů a ochranu hodnot bez ohledu na mezinárodní mínění.

⁹¹ VODIČKA, Milan. Maďarský plot ukazuje, že Evropa nemá řešení běženců, jen ucpává díry. *Mladá fronta DNES*. 2015, **2015**(19. 6.), s. 8.

⁹² PLESL, Jaroslav. Miliony imigrantů na hranici. *Mladá fronta DNES*. 2015, **2015**(19. 6.), s. 12.

⁹³ *Ibid.*, s. 12.

⁹⁴ PALATA, Luboš. Srbové a Chorvaté znovu ve válce. Zatím slov. *Mladá fronta DNES*. 2015, **2015**(25. 9.), s. 8.

⁹⁵ LÉBR, Tomáš a Jan BROŽ. Plyn a vodní děla. Maďaři brání hranici EU. *Mladá fronta DNES*. 2015, **2015**(17. 9.), s. 1.

⁹⁶ *Ibid.*, s. 1.

⁹⁷ *Ibid.*, s. 1.

Samostatnou kapitolou byla reflexe negativní reprezentace Maďarska mnoha mezinárodními aktéry i mediálními kanály. Příkladem je článek *Historické selhání*,⁹⁸ kde bylo Maďarsko nazváno „otloukánkem“, což reflektovalo sympatie a pochopení situace Maďarska jako ostrakizovaného státu. Titulek tohoto článku charakterizoval migrační krizi jako výjimečně závažnou a podceněnou, zdůraznil selhání. „*Evropa uprchlické krize je plná výkřiků*“, „*povýšené školení nových členů*“, „*co se má dělat, neví nikdo*“, „*neexistuje strategie*“, „*nezazněl plán*“, jsou příklady zobecňujících frází, které má za cíl devalvovat aktéra, reprezentovaného v negativní roli.

Ke konci zkoumaného období, kdy došlo k dokončení výstavby a omezení přístupu imigrantů, byla kladně reflektována i efektivita opatření. V půlce září se objevilo více článků, jež upozornily na další bezpečnostní opatření na hranicích řady zemí Evropy, zpětně legitimizovaly postoj Maďarska.

Český vztah k tématu nebyl ve sledovaném období nijak výrazně reflektován, kromě zmínky, že česká vláda byla ochotna poskytnout materiální a personální pomoc, čímž dala najevo svou podporující pozici. Nicméně v mediálních formátech není možné jednoznačně vypořádat odraz této české podpory.

Samostatnou kapitolou by byla analýza titulků jednotlivých zpráv. Jsou tím prvním, co poutá pozornost čtenáře. V rámci analýzy se zaměřím hlavně na porovnání, zda jsou titulky spíše věcně informativní, či zda se objevuje výraznější tendence je stylizovat. V rámci titulků MF DNES se objevila řada metonymií („*Evropa ucpává díry*“, „*Orbán dělí Maďary plotem*“, „*Evropa zavírá dveře*“). Patrná byla také nadsázka, např. v případě titulků „*Miliony imigrantů na hranici*“, či „*závory padají jako domino*“. Značně negativní vyznění obsahovaly příklady „*Historické selhání*“, „*lidé v beznaději*“, „*plyn a vodní děla*“. Objevilo se také zdůraznění účelu bariéry: „*plot proti imigrantům*“, v titulku jednou a v textech čtyřikrát. Podobně na tom byly Hospodářské noviny s tím rozdílem, že počet článků v analyzovaném výběru byl menší. V deníku Právo toto spojení nefigurovalo v titulcích vůbec a v textech jen dvakrát.

4.1.2 Právo

V rámci deníku Právo bylo analyzováno celkem 43 článků, z toho 37 zpráv, 6 názorových článků, reportáží a analýz. Celkem 6 článků bylo otištěno na titulní straně, 28 pak v rubrice „Ze Zahraničí“. Autorem, který nejčastěji publikoval články týkající se maďarské pohraniční bariéry, byl Ivan Vilček. Působil jako zpravodaj v Maďarsku, zveřejnil celkem 11 článků. Dále Miloš Balabán, bezpečnostní analytik, jehož dva publicistické články vnesly odborný pohled na smysl novodobých bariér na hranicích. Orientovaly se na bezpečnostní strategie a jejich nutnost.

⁹⁸VODIČKA, Milan. Historické selhání. *Mladá fronta DNES*. 2015(18. 9.), s. 1.

V titulcích deníku Právo bylo možné vyznívat metonymie, představující Maďarsko jako aktéra, který například „odřízne uprchlíky plotem“, „spouští větší migraci či couvlo“. „Maďarský plot pak spolýká miliardy“, „Evropa šlape v minovém poli“, „vlna migrantů se valí“. Ve zmíněných příkladech můžeme spatřit i negativní konotace k imigraci, symboliku ohrožení. Celkem se objevilo devět titulků se stylizovanými metaforickými pojmenováními skutečnosti, metonymiemi a hovorovými výrazy.

V rámci **negativní reprezentace Maďarska** se objevilo několik témat. Deník Právo ve zpravodajství mimo jiné reflektoval vnitřní **spory mezi maďarskou politickou reprezentací a opozičními skupinami**, celkově ve třech zprávách. Další tematizovaly maďarskou minulost, v jejímž rámci maďarští obyvatelé v období komunismu získávali politický azyl v zahraničí.⁹⁹ Také se věnovaly kritice Orbánova kabinetu, pro nějž byli dle citací opozice imigranti údajně jen zástupným problémem pro maskování korupčních skandálů.¹⁰⁰ Dalším prostorem pro kritiku byl článek o úmrtí syrského imigranta,¹⁰¹ v němž se zpráva krátce věnovala samotné události, při níž nešťastnou náhodou uprchlík vběhl pod kola vozidla na dálnici, když prchal před policií. Po tomto úvodu následovaly informace o protestu Maďarů proti výstavbě bariéry, který se však odehrál o den dřív než samotné úmrtí uprchlíka. Časová posloupnost událostí neodpovídala prezentaci v rámci zprávy, události spolu přímo nesouvisely, ačkoliv vyznění zprávy bylo opačné.

Maďarsko bylo v mezinárodním kontextu reprezentováno skrze více politických rozhodnutí souvisejících s migrací, pohraniční bariéra se však v mediálním obrazu deníku Právo stala symbolem maďarské imigrační politiky. Výrazným tématem byl rozpor mezi strategiemi evropských zemí v přístupu k intenzivní migraci. Jak se ukázalo již v případě zpravodajství deníku MF Dnes, zejména země západní Evropy, např. Německo, Francie a Rakousko intenzivně prosazovaly agendu kvót pro přerozdělení imigrantů. V šesti článcích se objevily citace evropských lídrů, kteří kritizovali postup Maďarska. Protiimigrační opatření Maďarska byla jimi kritizována jako nesolidární a neodpovídající evropským hodnotám.

„Na zvládnutí pohybu uprchlíků potřebujeme tresty vůči těm, kteří se proviní proti solidaritě“.¹⁰²

Stejně jako v případě MF Dnes se v deníku Právo objevily **zmínky o budování nové železné opony**, tentokrát šlo však pouze v jednom případě o autorskou metaforu v rámci publicistiky, ve dvou případech byli citováni mezinárodní aktéři v rámci zpravodajství.

⁹⁹ VILČEK, Ivan. Maďarsko odřízne uprchlíky plotem. *Právo*. 2015(18. 6.), s. 15.

¹⁰⁰ Recesisté Orbánovi: Jsi premiér, musíš dodržovat zákony. *Právo*. 2015(10. 7.), s. 14.

¹⁰¹ VILČEK, Ivan. Běžence prchajícího přes dálnici zabilo auto. *Právo*. 2015(16. 7.), s. 15.

¹⁰² Rakouský kancléř přirovnal Orbánův přístup k holocaustu. *Právo*. 2015(14. 9.), s. 9.

Ve zpravodajství deníku Právo se častěji než v MF DNES objevily citace premiéra Orbána, byl citován či parafrázován ve 12 případech a jmenovitě zmiňován v 7 případech, z toho pětkrát v neutrálním vyznění a dvakrát v negativních souvislostech. Maďarský ministr zahraničních věcí Pétér Szijjártó byl citován v souvislosti s informací o výstavbě a při dalších oficiálních prohlášeních. Dále mu byl dán výrazný prostor v rámci článku „*Krize uvrhla Maďary do sporů s řadou zemí*“, ¹⁰³ kde bylo prezentováno několik výroků, v jejichž rámci Szijjártó kritizoval Chorvatsko, Itálii, Řecko a Rumunsko. Článek byl v podstatě postaven na vymezení se maďarské vlády k reakcím okolních zemí, takto vysoká koncentrace negativních výroků však reprezentovala maďarskou diplomacii spíše v negativním světle.

V malé míře se v deníku Právo objevily pochybnosti ohledně **užitečnosti opatření**, vyjádřené např. přímo v titulku článku „*Dráty proti běžencům jdou snadno obejít*“.¹⁰⁴ Text byl zveřejněn před dokončením výstavby a úpravou legislativy, tyto kroky a jejich efekt znamenaly posun v proměně reprezentovaných postojů.

Dalším příkladem negativního vyznění bylo zdůraznění tvrdosti opatření a negativních dopadů na imigranty, například v článku „*Maďarsko poslalo vojsko střežit hranici*“.¹⁰⁵ V tomto případě byla zmiňována pochybení policistů ve vztahu k migrantům, jistota zamítnutí žádosti o azyl drtivě většině žadatelů, legislativně neoprávněná účast vojáků na ostraze bariéry.

Některé zprávy přinesly informace o zpřísnění legislativy a bezpečnostních opatření v kontextu migračních nepokojů a dalších negativních jevů s migrací souvisejících. Tím se omezení imigrace mohlo jevit jako více přijatelné a ospravedlnitelné.

V sedmi textech se objevilo dotazování na názor maďarské veřejnosti ohledně výstavby pohraniční bariéry. Články tedy kladly důraz i na reprezentaci osobních postojů. To však přináší riziko selektivity ve výběru respondentů. Hlas lidu je dalším nástrojem obhajoby oprávněnosti opatření. Čtenáři se dozvěděli, jaký postoj zastávají Zoltán, Ilonka, Mihály a další obyvatelé pohraničních měst a vsí, kteří situaci prožívali v rámci své vlastní zkušenosti.

„*Kdyby tady žili, změnili by názor.*“¹⁰⁶

¹⁰³ Krize uvrhla Maďary do sporů s řadou zemí. *Právo*. 2015(21. 9.), s. 10.

¹⁰⁴ VILČEK, Ivan. Dráty proti běžencům jdou snadno obejít. *Právo*. 2015(20. 8.), s. 9.

¹⁰⁵ Maďarsko poslalo vojsko střežit hranici. *Právo*. 2015(12. 9.), s. 16.

¹⁰⁶ VILČEK, Ivan. Hraniční bariéra v Maďarsku už má základy, ale běženci je v klidu obcházejí. *Právo*. 2015(15. 7.), s. 1.

„Je mi jich (o imigrantech) líto, ale domnívám se, že situaci je potřeba urychleně řešit.“¹⁰⁷
„Je tady neustálý křik, puch z výkalů, všude odpadky. Chodila jsem do parku se psem, ale teď už tam nejdu. Necítím se tam zrovna bezpečně.“¹⁰⁸

Vyjádření veřejnosti veskrze prezentovala převážně **pozitivní postoj** k výstavbě bariéry. Drobné výhrady se týkaly procesů jako zábor půdy a nečekaná přítomnost vojáků. Zároveň se však v procesu dotazování projevilo riziko návodných otázek:

„Na otázku zda se takové masy uprchlíků nebojí, paní Rozálie říká, že z nich nejde strach.“

Strach je jako emoce v souvislosti s imigrací často skloňován, avšak otázka zní návodně, vhodnější pro objektivitu výpovědi by bylo formulovat otázku obecněji, bez implikací, že je důvod mít strach z masy uprchlíků.¹⁰⁹

Z přítomnosti zpravodaje v Maďarském pohraničí a monitoringu situace, ale také z celkově vyššího počtu článků, lze usuzovat větší zájem o událost, než tomu bylo v případě MF DNES.

Obhajoba maďarského řešení se objevuje v deníku Právo v osmi článcích. Její charakter spočívá v uznání faktu, že řešení není ideální, nicméně je nezbytné. Tento postoj je demonstrován prostřednictvím citací a parafrází maďarských politických představitelů. Příkladem je vyjádření šéfa úřadu vlády Jánose Lázára, které se z analyzovaných titulů objevilo pouze v deníku Právo:

„Maďarsko nepostaví plot ze zábavy, ale proto, že Evropská unie nenabízí lepší řešení problému migrace a kabinet musí zajistit bezpečnost země.“, „Neděláme to rádi.“¹¹⁰

Podobně následující citace premiéra Orbána byla zveřejněna pouze v deníku Právo:

„Maďarsko je nuceno ochránit své hranice“, „Řekl že jeho země se dostala do kleští“,¹¹¹
„Připustil, že ze stavby bariér nemá příliš dobrý pocit.“¹¹²

¹⁰⁷ VILČEK, Ivan. Srbsko-maďarské hranice překračují migranti po stovkách. *Právo*. 2015(26. 6.), s. 1.

¹⁰⁸ Maďaři se bojí běženců, na jihu stoupá prodej zbraní. *Právo*. 2015(7. 8.), s. 8.

¹⁰⁹ VILČEK, Ivan. Srbsko-maďarské hranice překračují migranti po stovkách. *Právo*. 2015(26. 6.), s. 1.

¹¹⁰ Maďarský plot spolyká miliardy. *Právo*. 2015(19. 6.), s. 12.

¹¹¹ Slovensko udělí azyl stovce uprchlíků. *Právo*. 2015(2. 7.), s. 15.

¹¹² Maďarsko posílá k hranicím i tanky. *Právo*. 2015(26. 9.), s. 16.

To, že se dle politické reprezentace jedná o „vynucené opatření“, bylo zmiňováno ve zprávách opakovaně. V rámci zpravodajství byla také zveřejněna výzkumná zpráva, podle níž se na deportaci nelegálních přistěhovalců utratilo v evropských zemích 11,3 miliardy eur, zatímco pohraniční kontroly stály 1,6 miliardy eur a zisky pašeráků přinesly 15,7 miliardy eur.¹¹³ Na základě takových informací se může ochrana hranic jevit jako ekonomicky perspektivnější východisko. V porovnání s MF DNES či Hospodářskými novinami tak deník Právo přinesl větší prostor pro smířlivé stanovisko vůči maďarskému kroku, citace v deníku Právo byly obsáhlejší, zejména o pasáži, které se týkaly právě „vynuceného opatření“, příkladem je článek „Maďaři postaví hraniční bariéru za čtyři měsíce“ ze 3. 7. 2015:

„Stavba začne na osmi až deseti místech najednou,“ uvedl maďarský ministr zahraničí Péter Szijjártó. Termín zahájení neprozradil. „Už včera bylo pozdě,“ dodal. Szijjártó také potvrdil, že stavba bude zahájena v místech, která byla nejvíc vystavena tlaku migrantů. Opětovně zdůraznil, že **plot** není namířen proti Srbsku a jedná se o vynucené opatření. „Musíme ochránit **Maďarsko** i vnější hranice EU před obrovským tlakem nelegální migrace,“ dodal. Bariéra má vyjít na 6,5 miliardy forintů (zhruba 570 miliónů Kč).¹¹⁴

Vyjádření bylo ve zkrácené formě opakováno v souvislosti se zahájením výstavby dne 14. 7. 2015:

„Stavba hraniční bariéry má trvat čtyři měsíce. Má běžet zároveň na osmi až deseti místech. Maďarský ministr zahraničí Péter Szijjártó v televizi M1 zdůraznil, že bariéra není namířena proti Srbsku, a dodal, že jde o vynucené opatření.“¹¹⁵

V MF DNES se informace ze 3. 7. neobjevila, avšak 14. 7., podobně jako Právo, MF DNES parafrázovala ministra zahraničí, avšak bez zmínek o vynuceném opatření, s označením bariéry jako „plotu proti imigrantům“:

„Podle ministra zahraničí Pétera Szijjártóa by měl být **plot** proti imigrantům postaven za čtyři měsíce. „Stavět se bude najednou na osmi až deseti místech v oblastech, které jsou nejvíce vystaveny náporu migrantů.“¹¹⁶

Pozitivní světlo na výstavbu vrhalo také zveřejňování zpráv o bariéře v souvislosti s negativně vnímanými dopady imigrace, jako jsou násilnosti mezi uprchlíky, např. „Při bitce běženců zemřel

¹¹³ Maďarský plot spolyká miliardy. *Právo*. 2015(19. 6.), s. 12.

¹¹⁴ Maďaři postaví hraniční bariéru za čtyři měsíce. *Právo*. 2015(3. 7.), s. 12.

¹¹⁵ VILČEK, Ivan. Maďarsko spustilo stavbu bariéry na hranicích. *Právo*. 2015(14. 7.), s. 1.

¹¹⁶ Maďaři začali stavět plot proti imigrantům. *Mladá fronta DNES*. 2015(14. 7.), s. 8.

Afghánec“¹¹⁷ a obrazy války, o kterých deník Právo referoval, například „*Běženci vzali přechod ztečí*“¹¹⁸. Zde se objevují informace typu „*je to regulérní bitva, lidé krvácejí, útok v prvních desítkách minut nepolevuje*“, či „*Na policejní těžkooděnce, kteří hranici střeží, házely asi dvě stovky mladých migrantů kameny a lahve, policisty napadli i tyčemi. V místě migranti zapálili pneumatiky, přes bariéru také prohodili dvě děti.*“

Užitečný rozměr výstavba bariéry v deníku Právo získala i díky zmínce o **vytvoření pracovních míst pro nezaměstnané**,¹¹⁹ což se například v MF DNES ani Hospodářských novinách vůbec neobjevilo.

Otázce českého postoje se věnovaly dva články, oznamující materiální i personální podporu, čímž byl jasně demonstrován pozitivní vztah České republiky k maďarskému bezpečnostnímu opatření, podobně jako v MF Dnes.

Mediální obraz imigrace v daném období sestával zejména z článků jež imigraci prezentovaly jako bezpečnostní hrozbu. Migrace byla zmiňována zejména v souvislosti s opatřeními, které ji měly eliminovat. To je pochopitelné s ohledem na hlavní téma analyzovaného zpravodajství. Bezpečnostní opatření a polemika kolem něj vyvstaly z předpokladu, že imigrace se stala problémem, který bylo nutné řešit.

Pokud se v Právu ve sledovaném období objevila kritika vůči výstavbě, byla častěji spojována s evropskými ideály a jejich zhroucením, než s uprchlíky jako takovými. Lze tedy říci, že velké téma kritiků protiimigrační rétoriky a opatření byl vlastní obraz evropské společnosti a udržení hodnot, kterými se definuje.

Negativní obraz imigrace konstruovaly zprávy, referující například o údajném odmítnutí humanitární pomoci z náboženských důvodů.¹²⁰ Objevily se také již zmiňované zprávy o agresii ze strany uprchlíků, uváděn byl příliš velký počet příchozích žadatelů, nezvladatelnost v rámci systému. Uprchlíká krize byla zároveň v některých zprávách zmiňována jako spouštěč sporů evropských zemí. Tento charakter reprezentace imigrantů se příliš neliší od MF DNES, mediální reprezentace reflektovala události zejména z pohledu dotčených evropských zemí, pozice uprchlíků byla spíše opomíjena.

¹¹⁷ Při bitce běženců zemřel Afghánec. *Právo*. 2015(28. 7.), s. 8.

¹¹⁸ Běženci vzali přechod ztečí. *Právo*. 2015(17. 9.), s. 1.

¹¹⁹ VILČEK, Ivan. Plot v Maďarsku staví i armáda. *Právo*. 2015(4. 8.), s. 1.

¹²⁰ Maďarsko vyslalo na hranice posily. *Právo*. 2015(26. 8.), s. 12.

Negativní obraz imigrace podpořily i výpovědi občanů, hodnotících pozitivně výstavbu bariéry, či zpráva o zvýšeném nákupu zbraní na jihu Maďarska, jež značila, že lidé se necítili bezpečně.¹²¹

Zájem o pozici uprchlíků a jejich situaci byl více reflektován ve dvou zprávách, z nichž jedna se zaměřila na tzv. lidský rozměr uprchlických vln a reflexi postojů evropských reprezentací, komparaci přístupů České republiky a Rakouska.¹²² Další se věnovala poklesu imigrace a nepříznivým podmínkám, které se negativně podepsaly na zdravotní situaci uprchlíků.¹²³

Mezinárodní fórum reflektovalo negativní přístup k imigrantům kriticky, avšak více se orientovalo na solidaritu zemí Evropy mezi sebou, s ohledem na neúměrnou zátěž, které byly některé státy vystaveny. Přímo imigranti byli reprezentováni minimálně, kromě zmiňovaných dvou článků se objevily tři krátké zmínky reflektující jejich nelehkou situaci krátkou zmínkou. Názory maďarské opozice, představené ve třech článcích deníku *Právo*, byly spojeny s pozitivní reprezentací imigrace. V těchto článcích však byla spíše reflektována jako nástroj vyjádření nesouhlasu s maďarskou vládou. Z celkového záběru publikovaných článků deníku *Právo* tedy je patrný malý zájem o pozitivní reprezentaci uprchlíků

Jazyk využívaný při referování o imigrantech v analyzovaných článcích se nijak zásadně neliší od způsobu označování, které využívala MF DNES ve svém zpravodajství. Pojmy spojované s živelními pohromami se zjevně staly ustáleným slovníkem pro reprezentaci tohoto typu událostí. Příkladem je výbor studií způsobu zobrazování imigrantů ve Velké Británii, publikovaný v knize „*Bad News for Refugees*“, kde bylo téma jazykové reprezentace, využívající metafory přírodních katastrof či válečných stavů reflektováno, jak zmiňuje „*Analýza reprezentace tématu migrace*“,¹²⁴ která používaná metaforická označení také reflektuje. Zmiňuje také T. van Dijk a jeho teorie o reprezentaci etnických menšin prostřednictvím metafor, jež částečně maskují latentní rasismus v nich obsažený.¹²⁵ V tomto smyslu i analyzované články vybraných titulů následují ve velké míře zobrazování aktérů v tzv. ideologickém čtverci, schéma „*my*“ pak reprezentuje ohrožené evropské země, hodnoty a kulturu, které se brání skupině „*oni*“, představující nebezpečí a riziko.

¹²¹ Maďaři se bojí běženců, na jihu stoupá prodej zbraní. *Právo*. 2015(7. 8.), s. 8.

¹²² DURNOVÁ, Anna. Nemilosrdně blednoucí ideál. *Právo*. 2015(4. 9.), s. 7.

¹²³ Příval běženců mírně zpomalil. *Právo*. 2015(29. 9.), s. 9.

¹²⁴ SEDLÁKOVÁ, Renáta, Marek LAPČÍK a Zdenka BUREŠOVÁ. Analýza mediální reprezentace tématu emigrační vlny z islámských zemí do Evropy a reakcí české politiky a společnosti na tuto emigrační vlnu[online]. , s. 9. [cit. 2019-01-02]. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03588580.pdf

¹²⁵ Ibid., s. 11.

4.1.3 Hospodářské noviny

Ve stanoveném období bylo analyzováno celkem 26 článků, z toho 13 zpráv, 8 názorových článků, 5 reportáží. Pouze 2 články byly zveřejněny na titulní straně, také v porovnání k ostatním analyzovaným titulům byl vyšší počet publicistických formátů. V titulcích Hospodářských novin se podobně jako v případech ostatních analyzovaných titulů objevila řada metonymií, „*Maďarsko nechce uprchlíky*“, „*Německo proti Visegrádu*“, „*Evropská unie přitvrzuje*“. V porovnání s ostatními analyzovanými tituly lze říct, že žádný nevystupoval výrazně oproti příkladům ostatních.

Rozhodnutí Maďarska o výstavbě pohraniční bariéry bylo v rámci zpravodajství ze všech analyzovaných médií nejméně reflektováno. Objevila se řada informací o dalších zemích, které zavedly větší kontrolu či vybudovaly bariéru na hranicích. Tím se význam maďarského rozhodnutí relativizoval a nebyla na něj tolik soustředěna pozornost. Tomu odpovídal i celkově nižší počet článků a také rozsah, který v jejich rámci informace o analyzované události zabírala.

V celkem 13 zprávách byla události věnována pouze krátká zmínka v rozsahu 1-2 věty, a to přestože zprávy v Hospodářských novinách byly rozsáhlejší v porovnání s ostatními médii.

Reflexe situace v Maďarsku se objevila často pouze jako **krátká zmínka v kontextu ostatních zemí**, zpočátku zejména Bulharska, který bylo prezentováno jako inspirační zdroj, jelikož dříve vybudovalo vlastní bariéru na bulharsko-turecké hranici.

„Maďarsko už začíná po vzoru Bulharska stavět zhruba na 175 kilometrech dlouhé hranici plot.“¹²⁶

„Jak ukazuje i případ Maďarska, jež následuje Bulharsko a postaví plot na hranici se Srbskem, může jít o začátek trendu po celé Evropě.“¹²⁷

Tím, že bylo téma reprezentováno v mezinárodním kontextu a v souvislostech jemu podobných, stalo se Maďarsko pouze jedním ze zástupců tzv. trendu, nikoliv jeho pionýrem. Součástí tématu byly spekulace nad efektivitou opatření, tím se nijak mediální reprezentace nelišila od ostatních deníků. Avšak v Hospodářských novinách se více kladl důraz na mezinárodní kontext. Články, které se věnovaly například situaci Srbska či Chorvatska vypovídaly o souvislostech zhoršení situace s výstavbou maďarské pohraniční bariéry, byť prostřednictvím krátké zmínky. Například článek „*Nejedí, nespí. Pomáhají.*“, se maďarské bariéře věnoval v jedné větě. Především referoval o projevech chorvatské solidarity, práci neziskových organizací i běžných lidí v pozitivním smyslu,

¹²⁶ NOVÁK, Martin. Běženci straší makedonské strojvůdce. *Hospodářské noviny*. 2015, **2015**(20. 7.), s. 11.

¹²⁷ NOVÁK, Martin. Dráty na konci Evropy. *Hospodářské noviny*. 2015, **2015**(15. 7.), s. 6.

čímž stavěl maďarské rozhodnutí o omezení migrace spíše do negativního světla.¹²⁸ Nedůvěra v účinnost bariéry byla reflektována např. prostřednictvím citace sociologa Pála Tamáse:

*„Plot samotný podle Tamáse i v těch Maďarech, kteří jsou proti imigrantům, vyvolává spíš pachut', že demokracie není schopna řešit problém uprchlíků. Lidé tím **plotem** nejsou nadšeni jako žánrem, nevěří, že je efektivní, a mnozí si ještě pamatují, že za socialismu stál na hranicích s Rakouskem', tvrdí Pál Tamás.“¹²⁹*

V malé míře se také objevily reflexe pracovníků humanitárních organizací či bezpečnostních analytiků, v porovnání s MF DNES a deníkem Právo poskytovaly Hospodářské noviny více prostoru pro reflexi odborníků.

Podobně jako v ostatních analyzovaných médiích opět v malé míře zazněly odkazy k pádu železné opony jako politického mezníku vytyčujícího novou éru svobody a demokracie, jež ovšem výstavbou bariéry na maďarsko-srbském pohraničí opět skončila.

V případě deníku Hospodářské noviny bylo Maďarsko častěji reprezentováno jako součást širšího společenství zemí střední Evropy s negativním postojem k imigraci. V pěti článcích Hospodářských novin se objevilo negativní vyznění přístupu zemí V4 ke kvótám, motiv konfliktu mezi zeměmi západní Evropy, které reprezentovaly pozitivní přístup ke kvótám, a zeměmi východní Evropy, které spíše upřednostňovaly pomoc v místě konfliktu a intenzivnější ochranu hranic Schengenu. Z tohoto pohledu byla mediální reflexe maďarského rozhodnutí vystavět bariéru spíše upozaděna, vyzdvihnout byl celkově negativní postoj k imigraci, a to v širším regionu, Maďarsko tak nebylo reprezentováno jako osamocený aktér.

V osmi článcích deníku Hospodářské noviny, zejména v reportážích z míst dění, byly reflektovány **osudy uprchlíků**, například těžkosti, kterým byli imigranti vystaveni. Příkladem je téma strachu imigrantů. Strach byl doposud spojován především s obavami obyvatel evropských zemí z imigrace. Obecně emoce uprchlíků byly v předešlých médiích spíše opomíjeny.

„Někteří migranti v obavách z toho, aby se neztratili nebo aby je někdo nepřepadl, chodí po kolejích. Desítky jich od loňského roku zahynuly poté co nestačily uskočit před projíždějícím vlakem.“¹³⁰

„Dlouho jsme váhali, jestli odejít. Věděli jsme, že to bude složité. Rozhodli jsme se ve chvíli, kdy ve městě začala vybuchovat auta.“¹³¹

¹²⁸ PRCHAL, Lukáš. Nejedí, nespí. Pomáhají. *Hospodářské noviny*. 2015, **2015**(21. 9.), s. 2.

¹²⁹ EHL, Martin. Uprchlíci testují maďarský národní zájem. *Hospodářské noviny*. 2015, **2015**(28. 7.), s. 6.

¹³⁰ NOVÁK, Martin. Běženci straší makedonské strojvůdce. *Hospodářské noviny*. 2015, **2015**(20. 7.), s. 11.

„Nejsmutnější částí tábora v Charmanli je dům, kde žijí ženy s dětmi. Manželé zde chybějí. Jsou mrtví nebo nezvěstní.“¹³²

Objevilo se i téma etického podnikání ve vztahu k uprchlické krizi. Zkoumání povahy byznysových příležitostí v uprchlické krizi je zajímavé téma, které odpovídá profilu ekonomicky orientovaného deníku. Zároveň se objevily zmínky o některých skrytých aktérech, o nichž se běžně nehovoří, což připomnělo další motivace, které mohou ovlivňovat výslednou politickou agendu.¹³³

V pěti článcích, zaměřených především na **premiéra Orbána, jako hlavního politického aktéra** současného Maďarska, se analyzované téma bariéry objevilo pouze jako součást jeho široké politické agendy, reprezentovaly jej jako příklad vzrůstajícího se evropského populismu. Výstavba bariéry se stala dle mediálních výstupů jedním z gest, která pomohly získat další podporu politické strany Fidesz na úkor pravicovějšího Jobbik tím, že adaptovala krajně pravicovou agendu. Odpor vůči imigraci jako projev extrémní pravice byl stranou Fidesz saturován v rozhodnutí vystavět bariéru.¹³⁴

Samotná zeď však byla v článcích reflektujících maďarskou politickou situaci spíše na okraji zájmu, pouze jako jeden z projevů. Sdělení „*Orbán nařídil výstavbu*“ charakterizuje povahu jeho politického působení jako téměř diktátorskou.¹³⁵ Ve vztahu k jeho osobě se objevovala především kritická stanoviska a snahy o analýzu metod, které využívá v prosazování svých cílů. Mediální reflexe se nesoustředila na bariéru jako symptom - nebyla považována za takový problém jako širší politický kontext, v němž její myšlenka vznikla. Ve třech článcích se také objevil prostor pro citace opozice.

V rámci zpráv vyvstal konflikt nad otázkou, **kdo brání evropské hodnoty**. Reprezentovaní aktéři se v mediální reprezentaci často odvolávali k evropským hodnotám. V článcích, jež reprezentovaly pozitivně postoje západní Evropy, prosazující systém přerozdělení imigrantů v rámci kvót, se mluvilo zejména o solidaritě a humanismu, demokratických principech. V případě Maďarska měla protiimigrační opatření ochránit tradiční kulturu, která souvisí s chápáním evropského způsobu života obecně. Slovo solidarita se v mediální reprezentaci události v Hospodářských novinách objevilo celkem šestnáctkrát, v deníku Právo bylo zmiňováno dvanáctkrát (navzdory téměř dvakrát většímu počtu článků), v MF DNES se neobjevilo ani jednou. Solidarita reprezentovala nástroj

¹³¹ NOVÁK, Martin. Přestupní stanice Balkán. *Hospodářské noviny*. 2015, **2015**(20. 7.), s. 10.

¹³² Ibid, s.10.

¹³³ ČERNÝ, Adam. Když něčí bída se může stát pro jiného ziskem. *Hospodářské noviny*. 2015, **2015**(14. 8.), s. 9.

¹³⁴ EHL, Martin. Maďarům chybí v uprchlické krizi pomoc Evropy. *Hospodářské noviny*. 2015, **2015**(4. 9.), s. 10.

¹³⁵ RUPNIK, Jacques. EU ohrožuje nacionální populismus. *Hospodářské noviny*. 2015, **2015**(10. 7.), s. 9.

kritiky zemí, jež se k uprchlíkům stavěly negativně. Její nedostatek není projevem porušování zákonů či ilegální činnosti, přesto je však spojován s negativním chápáním nesolidárního aktéra. V tomto smyslu bylo možné vypořádat větší akcent Hospodářských novin na hodnotovou rovinu konfliktu.

4.2. Interpretace zjištěných informací

V rámci kritické analýzy diskurzu dle přístupu Van Dijka, tzv. ideologického čtverce, reprezentujícího jednotlivé aktéry v určitých konstelacích, které mají za cíl označit pozitivní a negativní role, marginalizovat zásluhy negativních aktérů a vyzdvihnout jejich nedostatky a naopak potlačit nevhodné rysy pozitivních aktérů a zdůraznit jejich kladné činy nebo charakteristiky, jsem se pokusila o definování nejtypičtějších rolí v mediální reprezentaci, jež v rámci následující interpretace shrnu.

Negativní reprezentace se odrážela v několika oblastech, souvisejících s ideologickou reprezentací bariéry, kulturními normami a hodnotami, ale i praktickou stránkou.

Bariéra se podle MF DNES stala příčinou řady komplikací pro okolní státy, mezinárodní společnosti, vyvolala dočasně intenzivnější imigraci. Toto téma podporovalo negativní **obraz Maďarska jako státu neschopného nalézt účinné řešení**. Pro deník Právo tato optika nebyla prioritní, stejně tak Hospodářské noviny téma reflektovaly spíše okrajově.

Dále se objevila tematizace bariéry jako projevu **tvrdého přístupu k imigrantům**, opět nejvíce v MF DNES, kde bylo téma reflektováno v šesti článcích. Objevil se i omezený prostor pro vyjádření lidskoprávních organizací. Obecně nejvíce prostoru pro vědecké pracovníky z různých oblastí či humanitární pracovníky přinesly Hospodářské noviny. V HN se téma tvrdého postoje vůči imigrantům objevilo spíše jako součást problematické protimigrační politiky střední Evropy. Nemluvilo přímo mluvit o kritice opatření a jeho nehumánnosti, byla to spíše kritika Orbánovy politické agendy a také středoevropské protiimigrační agendy. V deníku Právo byla přisnost protiimigračních opatření reflektována spíše okrajově, nešlo o prioritní optiku nahlížení události.

Celkem osm článků v MF DNES zmiňovalo výstavbu plotu jako **Orbánovo opatření**, nevyplývala z toho však explicitní kritika. Deníky Právo i Hospodářské noviny poskytly více prostoru pro reprezentaci maďarské politické opozice v porovnání s MF DNES, která se tématu příliš nevěnovala. Kritika Orbánova kabinetu se v deníku Právo objevila ve třech článcích, převládala však pozitivní reprezentace Orbána, kritických zmínek bylo v celkovém objemu textů minimum. Hospodářské noviny věnovaly premiérovi Viktoru Orbánovi největší prostor, pět článků se zabývalo téměř výhradně jeho osobou a politickým vlivem. Pohraniční bariéra byla v Hospodářských novinách reflektována pouze okrajově v porovnání s ostatními dvěma tituly, spíše jako nástroj akvizice dalších hlasů pro stranu Fidesz, která usilovala o upevnění pozice ve víru nacionalistických a protiimigračních nálad. Mnohem častěji se v článcích tematizovala Orbánova politická agenda, mediální reprezentace se tudíž nesoustředila na pohraniční bariéru,

spíše na komplexnější pochopení tohoto jevu v souvislostech. Převažoval podezřívavý postoj k Orbánově agendě, užitečnost plotu tak byla prezentována do velké míry z hlediska postoje vůči premiérovi a dominantní politické straně Fidesz.

Ve všech analyzovaných médiích se objevila metafora **nové železné oponě**, šlo o jasně negativní symbol změny režimu nebo alespoň směru, kterým se ubírá současná demokracie, přesunu k populismu. V připomínání pádu berlínské zdi byla metafora osvobození a porevoluční demokracie, výstavba nové zdi naproti tomu symbolizovala zdůrazňované utužování poměrů.

Reprezentace události v mezinárodním kontextu byla ambivalentní, objevila se řada konstelací.

Silnou metaforou se stala **Evropa jako oběť**, reprezentovaná prostřednictvím jazykových obrátů, které vyvolávaly zájem zejména o budoucnost evropských států, zobrazovaných v rámci metafory jednotné Evropy jako štvané oběti. Motivu bezradné a vysílené Evropy se dostalo v mediálním zastoupení v rámci MF DNES většího prostoru než tomu bylo v případě pozitivního zobrazení uprchlíků a jejich příběhů. Maďarsko v tomto kontextu vystupovalo jako aktivní ochránce hranic a evropské budoucnosti.

Důležitou rovinou reprezentace zejména MF DNES byl strategický **spor mezi zastánci kvót a obhájci bariér**. Většinu zkoumaného období se odehrával mezi západní Evropou a Maďarskem, v druhé polovině září 2015 se objevilo více prostoru pro reflexi národních zájmů dalších států. V reprezentaci HN hrál největší roli mezinárodní kontext a příklady ostatních, Maďarsko bylo reprezentováno především jako součást regionu střední Evropy, jež měla celkově problematický postoj k imigraci. Reprezentace spojenectví a konstelací vztahů, síla názorových bloků může hrát důležitou roli ve vnímání opatření.

Podobně jako v MF DNES, i v **deníku Právo** byl hojně reflektován spor mezi zeměmi podporujícími kvóty, a těmi, které se přikláněly k odmítnutí kvót a větší prevenci. V případě deníku Právo dostal mnohem více prostoru premiér Orbán, celkem byl zmiňován či citován v 19 případech, z toho pouze dvakrát ve zjevně negativním vyznění. Jeho vyjádření reprezentující výstavbu bariéry, reflektovaná v deníku Právo, vyjadřovala postoj „necheme, ale musíme“. Objevovala se zde i praktická obhajoba, náklady by byly menší než deportace. Došlo tak k relativizaci vztahu Maďarska k plotu, který se stal nevídanou nutností, tento způsob reprezentace v deníku Právo vynikal v porovnání s ostatními tituly.

Vzhledem k míře pozitivně a negativně vyznívající reprezentace lze říct, že MF DNES reprezentovala více smíšené stanovisko v porovnání k deníku Právo, jehož reprezentace události byla vesměs pozitivní či ospravedlňující.

Obecně lze říct, že mediální reprezentace Maďarska v mezinárodních konfliktech v médiích záležela na kontextu. V případech, kdy byly maďarské kroky zmiňovány v souvislostech

koordinovaného postupu, solidarity a dalších hodnot integrované Evropy, mediální reprezentace maďarského rozhodnutí vyznívala kriticky. Ve zprávách zaměřených na zájmy občanů státu a efektivitu řešení se jevil postup omezení imigrace bariérou strategičtější než investování energie a politických sil do prosazení systému kvót.

Imigranti jako aktéři v mediálním obrazu MF DNES reprezentovali spíš problém, který je třeba řešit. Pro pozitivní vykreslení či zájem o uprchlíky se objevil větší prostor pouze ve dvou článcích, krátké zmínky vyjadřující pochopení pro jejich situaci pak v dalších třech článcích, přesto však s ohledem na celkový počet analyzovaných materiálů lze mluvit o spíše negativní reprezentaci. Pokud nebyla přímo kritická ve vztahu k uprchlíkům, pak alespoň ukazovala fenomén migrace jako riziko, zátěž, příčinu mezinárodních konfliktů.

Podobně v deníku Právo byly především vyzdvičovány negativní aspekty imigrace, ohrožení plynoucí z vysokého počtu žadatelů, odlišných kulturních vzorců, mezinárodních konfliktů. Průvodním jevem bylo využívání emotivně zabarvených výrazů a termínů souvisejících s živelními pohromami.

Hospodářské noviny věnovaly největší podíl z objemu zpráv pozitivnímu obrazu imigrantů a přiblížení jejich strastí, objevily se reportáže z míst, kde docházelo ke koncentraci uprchlíků, zprávy přinášely svědectví o humanismu. Také se objevil retrospektivní pohled na minulost postkomunistických zemí, jež samy byly zónami, z nichž se dříve prchalo, tento pohled sloužil podpoře větší empatie ve vztahu k migrantům a zdůraznění symbolického dluhu, jež by měl být splacen.

Jazyk byl důležitou složkou, která rozkrývala negativní postoj k reprezentaci uprchlíků a imigrace. Specifická terminologie navozovala pocit ohrožení, spojení s představami živelních pohrom, polarizaci identit („*mohutná uprchlická vlna*“, „*bezradná Evropa*“). Tento jazyk se objevil ve všech analyzovaných médiích, avšak případy MF DNES a deníku Právo obzvláště, jak vyplynulo z porovnání.

V **pozitivní reprezentaci** Maďarska v rámci MF DNES bylo zejména ke konci zkoumaného období zdůrazňováno, že došlo k omezení přístupu imigrantů přes Maďarsko, čímž bylo reprezentováno úspěšné naplnění bezpečnostního opatření. Avšak jen část článků dále reflektovala proměnu migrační trasy. Maďarsko bylo v pozitivních článcích vyzdvičováno jako aktivní člen, který se snaží nalézt řešení, v tomto smyslu pozitivní pozici Maďarska podporovaly i metafory bezradnosti Evropy a její neschopnost efektivně a přesvědčit státy k synchronizované aktivitě.

Specifikum reprezentace tématu v deníku Právo lze shrnout jako zájem o běžného člověka. V porovnání s MF DNES se Právo více věnovalo vnitřní situaci Maďarska a jeho obtížím, častěji byla reprezentována obhajoba a nutnost opatření v kontextu negativních jevů spojených s imigrací. Objevil se výraznější prostor pro hlas lidu, reprezentaci veřejného mínění v Maďarsku. To lze

přičíst přítomnosti redaktora v Maďarsku a jeho větším možnostem pro zjišťování informací v místním kontextu. V deníku Právo bylo také dáno více prostoru citacím maďarské politické reprezentace, premiéra V. Orbána, ministra P. Szijjártó, ale i hlasu opozice v porovnání s ostatními analyzovanými médii. Celkové vyznění mediální reprezentace události bylo spíše ospravedlňující. Zdůrazňovalo pozitivní aspekty, které bariéra přinesla, jako např. omezení imigrace, pracovní příležitosti, pocit bezpečí občanů. Deník Právo přinesl celkově více článků k dané problematice, reflektujících velký zájem o událost.

V HN se kromě kritického stanoviska objevila i normalizace opatření. Bylo zdůrazněno, že Maďarsko následovalo příkladu jiných, a že do Maďarska skutečně přicházelo neúnosně velké množství žadatelů. Obecně však nebylo mnoho obsažných zmínek přímo o bariéře, a to jak kritických tak pozitivních. Zpravodajství se soustředilo na postavu Viktora Orbána, reflexi mezinárodní situace v širších souvislostech. Z hlediska reprezentace politického postoje k události lze říct, že v Hospodářských novinách se téma pohraniční bariéry vyskytovalo spíše jako jedno z řady protiimigračních opatření a součást agendy Viktora Orbána. Kritická reflexe a zvýšený zájem o postavu maďarského premiéra jsou v souvislosti s předpokládanou politickou orientací HN příznačné. Z analyzovaných textů vyplynul větší důraz na mezinárodní souvislosti, méně pozornosti směrem k bariéře samotné. Patrné bylo nahlížení bariéry jako potenciálně potřebného opatření, jež není prvním svého druhu v kontextu migrační krize posledních let, ale zároveň bylo reprezentováno i kritické stanovisko, hodnotová rovina, konkrétnější osudy uprchlíků, kteří do Evropy přicházeli. Byl zde také poskytnut větší prostor vyjádřením odborníků. Užší profil čtenáře a větší odbornost předpokládá snahu o širší záběr článků. Z publicistiky vyplynula nejsilnější orientace na hodnotovou rovinu, menší důraz na zpravodajsky atraktivní témata jako jsou násilí imigrantů, střety na hranicích. Téma uprchlictví se objevilo v pozitivnější perspektivě než u zbylých dvou titulů.

V deníku Právo byl patrný silný zájem o řadové maďarské občany, kteří měli určitou zkušenost s imigrací, a jejich názory. Lze říct, že to odpovídá spíše levicové orientaci deníku. Role premiéra Orbána byla reflektována spíše pozitivně, jak vyplynulo ze shrnutí. Do velké míry symbolizoval rozhodnutí o výstavbě bariéry, měl ze všech analyzovaných titulů v deníku Právo největší prostor. V deníku MF DNES se v rámci publicistiky objevila smíšená stanoviska, články zastoupovaly názorové protipóly, což může odpovídat pozici nejčtenějšího média a středo-pravicové pozici. Negativní mediální reprezentace uprchlíků odpovídá společenské náladě. Stejně jako v případě deníku Právo, MF DNES konstruovala spíše negativní obraz imigrace, zdůrazňovala bezpečnostní hrozby, negativní a stereotypní představy, objevovaly se časté metafory války a živelních pohrom, podobně jako v deníku Právo. Celkově byly články více orientované na atraktivní témata konfliktů, násilí, ostré rétoriky, hrozeb, než tomu tak bylo v případě HN.

Zastoupení českého politického stanoviska bylo srovnatelné ve všech případech, česká podpora nebyla nijak výrazně reflektována.

Z výsledků bylo možné vypozaovat, že v případech pozitivní mediální reprezentace bylo Maďarsko charakteritováno jako rozhodný aktér v konfliktu se západní Evropou, která symbolizovala nerozhodnost a zastávala neopatrný pozitivní přístup k imigraci. Evropa jako oběť naplňovala negativní roli, bezradnost a naivitu, která ji potenciálně ohrožuje, vyskytovala se v binární pozici s nebezpečnou hrozbou imigrace a uprchlíků, kteří byli v tomto schématu reflektováni dehumanizovaným způsobem. V jazykové rovině bylo možné vypozaovat prvky latentního rasismu či xenofobie a stereotypů, které odpovídají van Dijkově teorii o účincích jazyka mezi řádky a nastolování diskurzu prostřednictvím verbální manipulace, která nemusí být otevřeně negativní. Pozitivní mediální reprezentace imigrantů byla spíše ojedinělá. Státy s přísnou imigrační politikou a neochotou uprchlíky přijímat byly částí článků kriticky hodnoceny zejména v hodnotové rovině, coby nesolidární. Převažující negativní mediální reprezentace imigrantů byla konstruována formou nejrůznějších mediální strategií, jako je např. významově motivované řazení události, jazyk spojený s negativními emocemi, vytváření významů skrz spojování uprchlíků převážně s negativními jevy, agresí, trestnou činností. Strategie tohoto typu nejsou explicitní ve smyslu verbálně formulované otevřené kritiky vůči imigrantům. Jedná se o van Dijkem zmiňované latentní projevy, které umožňují čtení tzv. „mezi řádky“ a podílejí se na konstituování nerovnováhy a udržování diskurzu, který uprchlictví představuje jako problém a hrozbu. Minimální prostor, který byl imigrantům v médiích poskytnut, reprezentoval, kdo má nárok na mediální reprezentaci. Ačkoliv ze závěrů vyplynulo ne zcela pozitivní stanovisko vůči pohraniční bariéře, reprezentovaný postoj k uprchlictví implicitně podporoval pozitivní přijetí tohoto bezpečnostního opatření.

Závěr

Na závěr bych ráda shrnula výsledky, ke kterým jsem v rámci vypracované bakalářské práce dospěla. Oproti původnímu záměru jsem zúžila předmět analýzy i metodologie, upustila jsem od srovnání situací mediální reprezentace výstavby plotu na maďarsko-srbské hranici a bariéry na rakousko-slovenské hranici z důvodu velkého objemu informací. Dále jsem nereflekovala obrazovou část, která by poskytla další výpovědi o způsobu mediální reprezentace ve vizuální rovině, avšak přinesla by další rozšíření textu. V otázce jazykové analýzy jsem se soustředila především na nejčastější způsoby referování o aktérech a metafory, které nejmarkantnějším způsobem vypovídají o pohledu na jednotlivé účastníky. Z pohledu struktury jsem pak vyzorovala u některých zpravodajských článků tendenci k řazení událostí způsobem, jež neodpovídá chronologické posloupnosti, ale za to přináší určité významové interpretace.

S ohledem na rozsah textu jsem se omezila na pohled kritické analýzy diskurzu dle přístupu Van Dijka a jeho teorie ideologického čtverce, reprezentujícího aktéry v binárních opozicích. V rámci shrnutí poznatků z analýzy jsem se věnovala charakteristickým rolím a jejich kontextu a představila nejčastější narativy, které se v rámci analyzovaných médií objevily. Přes názorovou pestrost lze vyzorovat určitá schémata a dominantní přístupy, které událost reprezentovaly specifickou optikou.

Výzkumná otázka se soustředila na srovnání mediálních reflexí titulů a jejich narativů s oficiální maďarskou politickou reprezentací výstavby bariéry. Ukázalo se, že přes nejednotnost názorů výstupy nepřinesly výraznou podporu pro maďarské politické rozhodnutí, během zkoumaného období však došlo k vývoji.

Nejpozitivnější postoj ve smyslu obhajoby přinesl levicový deník Právo, který projevil výraznější zájem o situaci občanů státu a jejich bezpečnost. V porovnání s tím například víceméně opomenul reflexi situace uprchlíků. Ta byla v denících Právo a MF DNES zobrazena ve velmi malé míře, potvrdilo se tak spíše negativní zastoupení v těchto titulech a tendence reprezentovat imigraci jako problém, čímž se dále konstituuje a podporuje narativ ohrožení a sekuritizace imigrace. Obrazy uprchlíků tedy vyznívaly spíše negativně, s výjimkou deníku Hospodářské noviny.

Avšak ani výstavba plotu nebyla v žádném z titulů jednoznačně kvitována. Z negativní mediální reprezentace zejména zpočátku vyplynuly pochybnosti nad efektivitou, nepříznivý dopad na diplomatické úrovni i z hlediska transformace migračních tras a obraz komplikací pro ostatní státy. Zároveň však bylo Maďarsko částečně reprezentováno jako rozhodný aktér, který dělá konkrétní kroky, což v reprezentaci vyznělo jako ojedinělé a vzhledem ke kontextu i částečně pozitivní gesto. Myslím že lze říct, že smíšená stanoviska v mediální reprezentaci reflektovaly i obecnou nejistotu mezinárodních aktérů v uprchlické krizi, jež v proměnlivé intenzitě stále probíhá.

V kontextu bezpečnostního diskurzu byl patrný vývoj a proměnlivý postoj k obnovení pohraničních bariér, střídavé odmítání i normalizace odpovídaly politicky a názorově nejednotné krajině. Bohatost metafor a symbolů, které se k bariéře v mediální reprezentaci vázaly předvedla, že funkce bariéry přesáhla v médiích prosté fyzické rozčlenění prostoru na území naše a cizí a měla výrazný dopad z pozice reprezentace státu, ideologie, společenských hodnot.

Summary

In the end I'd like to summarize results of this thesis. Compared to initial intentions I had to narrow the subject of analysis and methodologies used in this work. I left the comparison of the media representations of Hungarian-Serbian and Austrian-Slovenian border barrier because of the amount of data. I also didn't reflect the analysis of pictures attached to the articles, although it's valuable layer of the visual representation, but the extent of work would exceed it's limitations. From the point of language analysis I also focused mainly on the most frequented styles of symbolic representation of the participants and I mainly reflected the metaphores, which are the most striking examples of views represented in media picture. From the point of structure of the articles compositions I've reflected inaccurate chronological order of the events, which misleads the perception and brings certain interpretations of meaning.

In regards of extent of the work I've focused mainly on the representation of participants in regards of the critical discourse analysis by the methodology of Teun Van Dijk and his theory of ideological square, strategy, wich reflects the positive self-representaion and negative other-representation in binar opposites. In the interpretation chapter I've described the most frequented representations of actors and narratives, which appeared withing the analysed media. Despite the variety of views, there are certain schema and main attitudes which represented the event by specific optics.

Research question was focused on comparison of media reflections of the titles and its narratives in contrast to the official political representation of the border barrier construction by Hungarian government. It shows, that although opinions differ, they didn't bring too much of the support of the Hungarian representation schema, but through the period of time framing the analysis materials, it developed.

The most positive approach in terms of justifying the Hungarian act had leftist journal Právo, which presented bigger interest in the fates of regular Hungarian citizens. Compared to that, Právo left behind the reflection of the situation of migrants. That was generally in Právo and MF DNES reflected poorly, which supported the hypothesis of negative role media dedicate to the immigration, and it reflected the tendencies of supporting the narrative of thread and securitisation.

The media reflection of border barrier was ambiguous. From the media representation, it emerged, that barrier wasn't perceived as succesful protection, it was partially reflected as complication and reason of the international disputes and cause of complications for neighboring states. Though, partially, Hungary was represented as decisive player making steps, which was perceived as a rare attitude and given the context of confused Europe, it made a partially positive statement.

I think it can be stated, that mixed attitudes in media representation reflected the uncertainty of international participants during migration crisis in general. In the context of the security discourse,

there was apparent evolution towards the restoration of border barriers. Changing support and refusal reflected the diverse political landscape. Richness of the metaphors and symbols, connected to the media representation expressed, that function of the barrier exceeded mere physical division to ‚us‘ and ‚them‘ and had its influence on the representation of Hungary, its ideology and values.

Seznam použité literatury

- ANDREAS, Peter. Redrawing the Line: Borders and Security in the Twenty-First Century. *International Security* [online]. 2003, 28 (No. 2), s. 78-79 [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/4137469>
- ČUŘÍK, Jaroslav a kol. *Nové trendy v médiích. I, Online a tištěná média*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 239 s. ISBN 978-80-210-5825-5.
- DIJK, Teun Adrianus van. *Discourse and power*. 1st pub. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008. xi, 308 s. ISBN 978-0-230-57409-0.
- DIJK, Teun Adrianus van. *Principles of Critical Discourse Analysis. Discourse & Society*, 4(2), 1993, s. 249–283. <https://doi.org/10.1177/0957926593004002006>
- GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity*. Vyd. 2. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. 200 s. Post; sv. 3. ISBN 80-86429-15-6.
- HASSNER, Ron, WITTENBERG, Jason. Barriers to Entry: Who Builds Fortified Boundaries and Why?. *INTERNATIONAL SECURITY* [online]. 2015, 40(1), 157-190 [cit. 2018-12-27]. DOI: 10.1162/ISEC_a_00206. ISSN 01622889.
- KRAUS, Jiří. *Jazyk v proměnách komunikačních médií*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2008. 172 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze; 15. ISBN 978-80-246-1578-3.
- MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 251 s. ISBN 978-80-7367-591-2.
- MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. 639 s. ISBN 978-80-7367-574-5.
- OSVALDOVÁ, Barbora a kol. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 144 s. ISBN 978-80-246-1899-9.
- ROSŮLEK, Přemysl a kol. *Média & politika: vybrané problémy: modernita, propaganda, politický marketing, agenda-setting, terorismus, žurnalistika*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2009. 280 s. ISBN 978-80-7043-841-1.

SA'AR, Amalia; AHARONI, Sarai B.; LEWIN, Alisa C. Fencing in and out: Israel's separation wall and the whitewashing of state violence. *Review of International American Studies* [online]. 2018, 11(1), 113 - 134 [cit. 2018-12-28]. ISSN 19912773.

SEDLÁKOVÁ, Renáta, Marek LAPČÍK a Zdenka BUREŠOVÁ. Analýza mediální reprezentace tématu emigrační vlny z islámských zemí do Evropy a reakcí české politiky a společnosti na tuto emigrační vlnu [online]. , 164. [cit. 2019-01-02]. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03588580.pdf

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. 539 s., [4] s. obr. příl. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

SCHNEIDEROVÁ, Soňa. *Analýza diskurzu a mediální text*. První vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. 164 stran. ISBN 978-80-246-2884-4.

ŠKODOVÁ, Markéta, ed. a ČERVENKA, Jan. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. 87 s. ISBN 978-80-7330-151-4.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. 191 s. ISBN 80-7367-096-8.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

VARKOČOVÁ, Martina. Konceptuální analýza ontologické bezpečnosti. *MEZINÁRODNÍ VZTAHY* [online]. 2012, 47(4), str. 4 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/77217>

VOLLMER, Bastian a. A Hermeneutical Approach to European Bordering. *JOURNAL OF CONTEMPORARY EUROPEAN STUDIES* [online]. 2017, 25(1), 1-15 [cit. 2018-12-27]. DOI: 10.1080/14782804.2016.1148591. ISSN 14782804.

Seznam internetových zdrojů

Asylum statistics. Eurostat [online]. [cit. 2018-12-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics

Babiš dal akcie svých firem do svěrenských fondů. Počítá se zpětným převodem. *Aktuálně.cz* [online]. 2017 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/zacal-prevod-babisovych-firem-na-sverensky-fond-dokumenty-po/r~b4c13298ea0511e6b2310025900fea04/?redirected=1545922295>

Babiš rozděluje společnost, míní v průzkumu 70 % Čechů. Dle většiny ovlivňuje média a má střet zájmů. *Echo24.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SgRK8/babis-rozdeluje-spolecnost-mini-v-pruzkumu-70--cechu-dle-vetsiny-ovlivnuje-media-a-ma-stret-zajmu>

BACZYNSKA, Gabriela. EU and Hungary spar over migration ahead of court ruling. *Reuters* [online]. 2015 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-hungary/eu-and-hungary-spar-over-migration-ahead-of-court-ruling-idUSKCN1BC4RL>

Co je Schengen. *Euroskop.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>

Čtenáři deníku MF DNES. *Mediální skupina Mafra* [online]. 2017 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: https://1gr.cz/data/soubory/mafra_all/A171113_TVE_002_MFD1723.PDF

Donald Trump: Mexico will pay for wall, '100%'. *BBC News* [online]. 2016 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/election-us-2016-37241284>

DUNAI, Marton. Hungary to fence off border with Serbia to stop migrants. *Reuters* [online]. 2015 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-hungary-immigration-iduskbn0ox17i20150618>

Hospodářské noviny. *Economia.ihned.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/produkty-a-sluzby/hospodarske-noviny/>

Hungary's new border rules 'alarming': UNHCR. *Reuters* [online]. 2015 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-hungary-concern/hungarys-new-border-rules-alarming-unhcr-idUSKCN0RF1NH20150915>

CHLEBOUNOVÁ, Terezie. Studie: Obnovení hranic v EU by stálo až 230 miliard eur za 10 let. *Euroskop.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9003/31287/clanek/studie-obnoveni-hranic-v-eu-by-stalo-az-230-miliard-eur-za-10-let/>

Jaroslav Plesl: MF Dnes je nejsvobodnější médium v Česku. Volá mi Babiš i další politici. *Český rozhlas Plus* [online]. 2017 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/jaroslav-plesl-mf-dnes-je-nejsvobodnejsi-medium-v-cesku-vola-mi-babis-i-dalsi-6517157>

„Máme na Chovance slušně nabitó.“ Tajně pořízená nahrávka naznačuje, že Babiš ovlivňuje svá média. *Aktuálně.cz* [online]. 2017 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/mame-na-chovance-nabito-slusne-tajne-porizena-nahravka-nazna/r~3b8cb2f6302511e7b7fa0025900fea04/>

Nejsme jenom noviny. *Economia.ihned.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.economia.cz/project/o-nas>

Není to vřed jménem Příbil, je to nádor jménem Mafra. *Echo24.cz* [online]. 2017 [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/i4TuG/neni-to-vred-jmenem-pribil-je-to-nador-jmenem-mafra>

O novinách Právo. *Magaziny.cz* [online]. [cit. 2019-01-01]. Dostupné z: <https://pravo.magaziny.cz/#celypopis>

O společnosti. *Economia.ihned.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/o-spolecnosti/>

O společnosti. *Mediální skupina MAFRA* [online]. [cit. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/o-spolecnosti.aspx>

Periodický tisk. *Kancelář ověřování nákladu tisku* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk-1/?filterYear=2015&filterMonth=10-Verified>

Refugees seek new routes as Hungary seals border. *Reuters* [online]. 2015 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-route/refugees-seek-new-routes-as-hungary-seals-border-idUSKCN0RF2HD20150915>

Režim na hranicích. *Euroskop.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8756/sekce/rezim-na-hranicich/>

Souhrnná zpráva o mezinárodní ochraně za rok 2016 [online]. 2016 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/souhrnna-zprava-o-mezinarodni-ochrane-za-rok-2016.aspx>

Strengthening the EU's external borders. *European Council* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/strengthening-external-borders/>

Temporary Reintroduction of Border Control. *European Commission: MIGRATION AND HOME AFFAIRS* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen/reintroduction-border-control_en

The Schengen Rules Explained. *European Commission* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/the_schengen_rules_explained_20160210_en.pdf

Tiráž a kontakt. *Právo* [online]. 2018 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <http://www.pravo.cz/#tiraz>

Většina Čechů chce kvůli uprchlíkům obnovit kontroly v Schengenu. *Česká televize* [online]. 2015 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://ct24.cesktelevize.cz/domaci/1579616-vetsina-cechu-chce-kvuli-uprchlikum-obnovit-kontroly-v-schengenu>

Změní Babiš politickou mapu českých deníků?. *MediaGuru* [online]. 2013 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2013/06/zmeni-babis-politickou-mapu-ceskych-deniku/>

Seznam analyzovaných zdrojů

- VILČEK, Ivan. Maďarsko odřízne uprchlíky plotem. *Právo*. 2015(18. 6.), s. 15.
- Maďarský plot spolyká miliardy. *Právo*. 2015(19. 6.), s. 12.
- KELLER, Jan. Maďarské paralely. *Právo*. 2015(19. 6.), s. 6.
- Maďarsko couvlo: Azyl neměníme. *Právo*. 2015(25. 6.), s. 14.
- VILČEK, Ivan. Srbsko-maďarské hranice překračují migranti po stovkách. *Právo*. 2015(26. 6.), s. 1.
- Slovensko udělí azyl stovce uprchlíků. *Právo*. 2015(2. 7.), s. 15.
- Maďaři postaví hraniční bariéru za čtyři měsíce. *Právo*. 2015(3. 7.), s. 12.
- Recesisté Orbánovi: Jsi premiér, musíš dodržovat zákony. *Právo*. 2015(10. 7.), s. 14.
- Varšava se rozhodla přijmout dva tisíce běženců. *Právo*. 2015(11. 7.), s. 15.
- VILČEK, Ivan. Maďarsko spustilo stavbu bariéry na hranicích. *Právo*. 2015(14. 7.), s. 1.
- VILČEK, Ivan. Hraniční bariéra v Maďarsku už má základy, ale běženci je v klidu obcházejí. *Právo*. 2015(15. 7.), s. 1.
- VILČEK, Ivan. Běžence prchajícího přes dálnici zabilo auto. *Právo*. 2015(16. 7.), s. 15.
- BALABÁN, Miloš. Na obzoru možná i evropská „pohraniční stráž“. *Právo*. 2015(16. 7.), s. 6.
- Maďarskou hraniční bariéru začne stavět devět set vojáků. *Právo*. 2015(22. 7.), s. 12.
- Bariéra bude podle Orbána už v srpnu. *Právo*. 2015(27. 7.), s. 10.
- Při bitce běženců zemřel Afghánec. *Právo*. 2015(28. 7.), s. 8.
- Češi by měli hlídat srbsko-maďarské hranice. *Právo*. 2015(28. 7.), s. 7.
- VILČEK, Ivan. Plot v Maďarsku staví i armáda. *Právo*. 2015(4. 8.), s. 1.
- Maďarsko: tři policisté pašovali ilegály. *Právo*. 2015(5. 8.), s. 13.
- Maďaři se bojí běženců, na jihu stoupá prodej zbraní. *Právo*. 2015(7. 8.), s. 8.
- V Maďarsku ignorovali vlastníky pozemků. *Právo*. 2015(12. 8.), s. 17.
- VOCŮ, Taťána. Srbsko zahltily tisíce uprchlíků. A bude hůř. *Právo*. 2015(20. 8.), s. 11.
- VILČEK, Ivan. Dráty proti běžencům jdou snadno obejít. *Právo*. 2015(20. 8.), s. 9.
- Maďarsko vyslalo na hranice posily. *Právo*. 2015(26. 8.), s. 12.
- VILČEK, Ivan. Maďarská policie nasadila proti běžencům slzný plyn. *Právo*. 2015(27. 8.), s. 16.
- Maďaři dokončili první část bariéry. *Právo*. 2015(31. 8.), s. 9.
- Rakousko chce s Českem a s dalšími jednat o imigrantech. *Právo*. 2015(2. 9.), s. 13.
- DURNOVÁ, Anna. Nemilosrdně blednoucí ideál. *Právo*. 2015(4. 9.), s. 7.
- Europrezident Tusk: Musí se přerozdělit sto tisíc uprchlíků. *Právo*. 2015(4. 9.), s. 12.
- VILČEK, Ivan. Vlna migrantů se valí z Maďarska do Rakouska. *Právo*. 2015(11. 9.), s. 1.
- Maďarsko poslalo vojsko střežit hranici. *Právo*. 2015(12. 9.), s. 16.
- ROŠKOT, Jiří. Země Visegrádu stále proti povinným kvótám běženců. *Právo*. 2015(12. 9.), s. 2.
- Rakouský kancléř přirovnal Orbánův přístup k holocaustu. *Právo*. 2015(14. 9.), s. 9.
- VILČEK, Ivan. Maďaři uzavřeli uprchlíkům místa ilegálního vstupu do země. Dneškem platí tvrdší režim. *Právo*. 2015(15. 9.), s. 16.
- Maďarsko vyhlásilo v jižních župách krizový stav. *Právo*. 2015(16. 9.), s. 13.
- Běženci vzali přechod ztečí. *Právo*. 2015(17. 9.), s. 1.
- MOCEK, Michal. Krach politiky přespřiliš otevřených dveří. *Právo*. 2015(17. 9.), s. 6.
- Krise uvrhla Maďary do sporů s řadou zemí. *Právo*. 2015(21. 9.), s. 10.
- VILČEK, Ivan. Také Maďarsko nevylučuje soudní žalobu. *Právo*. 2015(25. 9.), s. 13.
- BALABÁN, Miloš. Evropa šlape v minovém poli. *Právo*. 2015(25. 9.), s. 7.
- Do Maďarska pojede 20 vojáků a technika. *Právo*. 2015(26. 9.), s. 11.
- Maďarsko posílá k hranicím i tanky. *Právo*. 2015(26. 9.), s. 16.
- Přívál běženců mírně zpomalil. *Právo*. 2015(29. 9.), s. 9.

PALATA, Luboš. Uprchlická krize 2015. Roste nová železná opona. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(18. 6.), s. 1.

VODIČKA, Milan. Maďarský plot ukazuje, že Evropa nemá řešení běženců, jen ucpává díry. *Mladá fronta DNES*. 2015(19. 6.), s. 8.

PLESL, Jaroslav. Miliony imigrantů na hranici. *Mladá fronta DNES*. 2015(19. 6.), s. 12.

Maďaři začali stavět plot proti imigrantům. *Mladá fronta DNES*. 2015(14. 7.), s. 8.

PALATA, Luboš. Orbán dělí Maďary plotem a straší je koncem Evropy. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(27. 7.), s. 9.

VARYŠ, Vojtěch. Konec zbytečného strachu, nastává sžívání s uprchlíky. *Mladá fronta DNES*. 2015(28. 7.), s. 12.

ZVONÍK, Adam. Populisté „těží“ z uprchlíků. *Mladá fronta DNES*. 2015(29. 7.), s. 12.

KRYZÁNEK, Ladislav. 300 tisíc žadatelů o azyl od začátku roku. Německo dusí lidský příval. *Mladá fronta DNES*. 2015(3. 8.), s. 2.

Počet běženců na cestě přes Balkán strmě roste. *Mladá fronta DNES*. 2015(17. 8.), s. 5.

JANOUSH, Václav. Za migranty míří jejich ženy a děti. *Mladá fronta DNES*. 2015(19. 8.), s. 4.

PALATA, Luboš. Za nelegální přechod hranice budou v Maďarsku až čtyři roky. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(22. 8.), s. 8.

PALATA, Luboš. Kamion v Rakousku byl plný mrtvých lidí. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(28. 8.), s. 1.

JANOUSH, Václav. Proud běženců zrychluje. Ze Sýrie jsou tu za měsíc. *Mladá fronta DNES*. 2015(31. 8.), s. 1.

LÉBR, Tomáš. Jak chránit hranice EU? Před lidmi v bezradě těžko. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(3. 9.), s. 7.

PALATA, Luboš. Německo proti Visegrádu. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(4. 9.), s. 3.

Budapešť kvůli uprchlíkům zpřísnila zákony. *Mladá fronta DNES*. 2015(5. 9.), s. 8.

USTOHALOVÁ, Jana. Na „dovolenou“ do Maďarska. Brňané pomáhají běžencům. *Mladá fronta DNES*. 2015(11. 9.), s. 14.

USTOHALOVÁ, Jana. Půlka rodiny v Sýrii je mrtvá, říká muž, který míří do Belgie. *Mladá fronta DNES*. 2015(11. 9.), s. 7.

Kde padají závory. *Mladá fronta DNES*. 2015(15. 9.), s. 3.

VODIČKA, Milan. Evropa zavírá dveře. *Mladá fronta DNES*. 2015(15. 9.), s. 1.

LÉBR, Tomáš. V maďarsko-srbské pasti. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(16. 9.), s. 4.

LÉBR, Tomáš. Běženci: když to nejde přes Maďarsko, musí to jít jinudy. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(17. 9.), s. 8.

První trest pro běžence za ilegální přechod hranice. *Mladá fronta DNES*. 2015(17. 9.), s. 8.

LÉBR, Tomáš a Jan BROŽ. Plyn a vodní děla. Maďaři brání hranici EU. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(17. 9.), s. 1.

VODIČKA, Milan. Historické selhání. *Mladá fronta DNES*. 2015(18. 9.), s. 1.

VODIČKA, Milan. Závory padají jako domino. *Mladá fronta DNES*. 2015(19. 9.), s. 1.

LÉBR, Tomáš. Máme srdce, ale i mozek, brání se Chorvaté běžencům. *Mladá fronta DNES*. 2015(19. 9.), s. 6.

PALATA, Luboš. Srbové a Chorvaté znovu ve válce. Zatím slov. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(25. 9.), s. 8.

Armáda pošle do Maďarska dvacet vojáků, kuchyni a vrták. *Mladá fronta DNES*. 2015(26. 9.), s. 3.

PALATA, Luboš. Počty migrantů přes Balkán začaly klesat. *Mladá fronta DNES*. 2015, 2015(30. 9.), s. 8.

Česká policie by mohla hlídat maďarské hranice. *Mladá fronta DNES*. 2015(28. 7.), s. 2.

EHL, Martin. Maďarsko už nechce uprchlíky vrácené z dalších zemí EU. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(24. 6.), s. 5.

Maďarští poslanci schválili plot proti imigrantům. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(7. 7.), s. 6.

RUPNIK, Jacques. EU ohrožuje nacionální populismus. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(10. 7.), s. 8.

Začala stavba plotu proti imigrantům. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(14. 7.), s. 7.

NOVÁK, Martin. Dráty na konci Evropy. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(15. 7.), s. 6.

NOVÁK, Martin. Běženci straší makedonské strojuvůdce. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(20. 7.), s. 11.

NOVÁK, Martin. Přestupní stanice Balkán. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(20. 7.), s. 10.

EHL, Martin. Uprchlíci testují maďarský národní zájem. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(28. 7.), s. 6.

ČERNÝ, Adam. Když něčí bída se může stát pro jiného ziskem. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(14. 8.), s. 9

Balkánskou cestou přichází 2000 běženců denně. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(17. 8.), s. 3.

Uprchlíci spěchají kvůli plotu v Maďarsku. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(18. 8.), s. 1.

NOVÁK, Martin. Uprchlíci spěchají kvůli maďarskému plotu. Makedonské nádraží nestíhá. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(18. 8.), s. 7.

EHL, Martin. Jak vzniká nová železná opona. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(31. 8.), s. 1.

HOUSKA, Ondřej. Neselhává unie, ale národní státy. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(3. 9.), s. 8.

RADAČIČOVÁ, Simone. Bělehradské čekání na naději. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(3. 9.), s. 2.

EHL, Martin. Maďarům chybí v uprchlické krizi pomoc Evropy. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(4. 9.), s. 10.

FISCHER, Petr. Program Visegrádu: „Já bych raději ne...“. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(7. 9.), s. 10.

Nemtudom, Viktor, nemtudom. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(7. 9.), s. 10.

RUPNIK, Jacques. Východní Evropa v migračním šoku. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(8. 9.), s. 8.

Evropa se uzavírá. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(15. 9.), s. 2.

NOVÁK, Martin. Do Evropy se vracejí hranice. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(15. 9.), s. 1.

Kontroly na hranicích problémy nepůsobují. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(16. 9.), s. 16.

Pro Evropskou komisi jsou ploty jen polovinou řešení. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(21. 9.), s. 3.

PRCHAL, Lukáš. Nejedí, nespí. Pomáhají. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(21. 9.), s. 2.

HOUSKOVÁ, Silvie. Evropská unie přitvrzuje: raději hlasovat než hledat společnou řeč. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(24. 9.), s. 5.

POJAR, Tomáš. Je legitimní hájit vlastní zájmy. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(29. 9.), s. 8.

Česko pošle do Maďarska vojáky a techniku. *Hospodářské noviny*. 2015, 2015(29. 9.), s. 4.

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Michaela Mildorfová

E-mail:

misa.mildorfova@gmail.com

Studijní obor:

Teritoriální studia

Semestr a školní rok zahájení práce:

Letní semestr 2016/2017

Semestr a školní rok ukončení práce:

Zimní semestr 2018/2019

Vedoucí bakalářského semináře:

doc. PhDr. Jiří Vykoukal, CSc.

Vedoucí práce:

PhDr. Petr Šafařík

Název práce:

Analýza mediálního obrazu výstavby pohraniční bariéry na maďarsko-srbské hranici

Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):

Práce se zabývá analýzou mediálního obrazu výstavby pohraniční bariéry na maďarsko-srbské hranici. Věnuje se kontextu a politickému rozměru události, hlavní částí je rozbor mediální reflexe události v období červen – září 2015 ve třech českých denících, Mladé frontě DNES, deníku Právo a Hospodářských novinách. Hlavní otázka se zabývá komparací oficiální reprezentace výstavby maďarskou stranou a reflexí události v českých zpravodajských denících – zda mediální obraz odpovídal oficiálnímu způsobu komunikace, popř. jaké jiné způsoby reprezentace převládaly. Pro vypracování byla zvolena kvalitativní metoda kritické diskurzivní analýzy dle přístupu T. Van Dijka, na jejím základě jsou definována nejtypičtější schémata, reflektující pozici aktérů v rámci mediální komunikace tématu.

Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):

V porovnání k původnímu záměru a originálnímu projektu došlo omezení některých metodologií, využitých v rámci analýzy, ve výsledku jsem se soustředila na metodu kritické diskurzivní analýzy Teuna van Dijka, analýza mediálních rámců byla reflektována pouze krátce. Zároveň v průběhu psaní došlo k domezení tématu, zjistila jsem, že téma je příliš velké a vyžaduje větší zúžení, upustila jsem tak od analýzy mediální reprezentace rakousko-slovenské pohraniční bariéry a tudíž jsem vynechala i komparaci výsledných zjištění. V rámci CDA jsem se soustředila na hlavní reprezentace aktérů.

Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):

Úvod

1. Popis práce

1.1 Vymezení tématu

1.2 Struktura

1.3 Cíl práce, výzkumné otázky

2. Teoreticko-metodologická východiska, charakteristiky zdrojů

2.1 Analyzované zdroje a jejich typologie

2.2 Charakteristiky analyzovaných deníků

2.2.1 Mladá fronta DNES

2.2.2 Právo

2.2.3 Hospodářské noviny

2.2.4 Charakter deníků

2. Teoreticko-metodologická východiska, literatura

2.1 Analyzované zdroje a jejich typologie

2.2 Charakteristiky analyzovaných deníků

2.3 Metodologická východiska analýzy

2.3.1 Analýza diskurzu

2.3.2 Agenda setting

3. Migrace a bezpečnostní opatření - kontext

3.1 Vývoj události

3.2 Bezpečnostní rozměr

4. Analytická část

4.1. Mediální obraz události výstavby maďarsko-srbské pohraniční bariéry

4.1.1 Mladá fronta DNES

4.1.2 Právo

4.1.3 Hospodářské noviny

4.2. Interpretace zjištěných informací

Závěr

Summary

Seznam použité literatury

Seznam internetových zdrojů

Seznam analyzovaných zdrojů

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

ANDREAS, Peter. Redrawing the Line: Borders and Security in the Twenty-First Century. International

Security [online]. 2003, 28 (No. 2), s. 78-79 [cit. 2018-01-05]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/4137469>

ČUŘÍK, Jaroslav a kol. Nové trendy v médiích. I, Online a tištěná média. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 239 s. ISBN 978-80-210-5825-5.

DIJK, Teun Adrianus van. Discourse and power. 1st pub. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008. xi, 308 s. ISBN 978-0-230-57409-0.

DIJK, Teun Adrianus van. Principles of Critical Discourse Analysis. Discourse & Society, 4(2), 1993, s. 249–283. <https://doi.org/10.1177/0957926593004002006>

GIDDENS, Anthony. Důsledky modernity. Vyd. 2. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. 200 s. Post; sv. 3. ISBN 80-86429-15-6.

KRAUS, Jiří. Jazyk v proměnách komunikačních médií. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2008. 172 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze; 15. ISBN 978-80-246-1578-3.

MCCOMBS, Maxwell E. Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 251 s. ISBN 978-80-7367-591-2.

MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. 639 s. ISBN 978-80-7367-574-5.

OSVALDOVÁ, Barbora a kol. Zpravodajství v médiích. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 144 s. ISBN 978-80-246-1899-9.

ROSŮLEK, Přemysl a kol. Média & politika: vybrané problémy: modernita, propaganda, politický marketing, agenda-setting, terorismus, žurnalistika. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2009. 280 s. ISBN 978-80-7043-841-1.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. 539 s., [4] s. obr. příl. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

SCHNEIDEROVÁ, Soňa. Analýza diskurzu a mediální text. První vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. 164 stran. ISBN 978-80-246-2884-4.

ŠKODOVÁ, Markéta, ed. a ČERVENKA, Jan. Agenda-setting: teoretické přístupy. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. 87 s. ISBN 978-80-7330-151-4.

TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. 191 s. ISBN 80-7367-096-8.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. Metody výzkumu médií. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

VARKOČOVÁ, Martina. Konceptuální analýza ontologické bezpečnosti. MEZINÁRODNÍ VZTAHY [online]. 2012, 47(4), str. 4 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/77217>

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		